

مذکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز سه شنبه (۲۴) اردیبهشت ماه ۱۳۵۳

فهرست مطالب :

استخدام و سازمانهای اداری راجع به اصلاح ماده ۱۱۶ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی .

۱۰- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری راجع به تغییر نام وزارت آبادانی و مسکن بوزارت مسکن و شهرسازی و تعیین وظایف آن و ارسال به مجلس سنا .

۱۱- تقدیم سؤال از وزارت تعاون و امور روستاها بوسیله آقای جمشید بختیار .

۱۲- اعلام وصول لایحه واگذاری اراضی مورد نیاز شهرداری قم از اراضی ملی شده شهرستان مذکور برای احداث گورستان ، از مجلس سنا .

۱۳- طرح و تصویب فوریت لایحه واگذاری اراضی مورد نیاز شهرداری قم از اراضی ملی شده شهرستان مذکور برای احداث گورستان .

۱۴- اعلام وصول لایحه «موافقتنامه همکاری بلندمدت اقتصادی، فنی و علمی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری مردم بلغارستان» از مجلس سنا .

۱۵- تقدیم ۱- صورت اعتبارات مورد نیاز برای انجام تعهدات طرحهای عمرانی (موضوع تبصره ۲ ماده ۲۰ قانون برنامه بودجه) و ۷ فقره خلاصه کل بودجه اصلاح شده سال ۱۳۵۲، بوسیله آقای دکتر یزدان پناه وزیر مشاور و معاون پارلمانی نخست وزیر .
 ۱۶- تعیین موقع و قرائت دستور جلسه آینده - ختم جلسه .

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
 ۲- بیانات قبل از دستور آقایان: دکتر رضاعلومی - عزیز مرادی - کاظم مسعودی - مهندس فیروز فروهر - حسام الدین رضوی - مهندس اسدی لنگرودی .

۳- تصویب صورت جلسه قبل .
 ۴- تقدیم دو فقره لایحه ۱- اساسنامه سازمان توسعه کشاورزی و دامپروری و رامین و گرمسار ۲- لایحه واگذاری اراضی مورد نیاز اداره کل هواپیمائی کشوری از منابع ملی شده در شهرستان کرمان بوسیله آقای دکتر هما یونفر معاون وزارت کشاورزی و منابع طبیعی .
 ۵- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون امور خارجه راجع به موافقتنامه حمل و نقل هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فرانسه و ابلاغ بدولت .

۶- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون کشور راجع به اصلاح ماده ۱۰۰ قانون گذرنامه و ارسال بمجلس سنا .

۷- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دارائی راجع به یکنواخت ساختن بهای فروش فرآوردههای نفتی بشرکت های هواپیمائی ایران و ارسال بمجلس سنا .

۸- طرح گزارش شور اول کمیسیون کشاورزی و منابع طبیعی راجع به واگذاری دوهزار هکتار از منابع ملی شده اطراف چاهبهار شهرداری چاهبهار .
 ۹- طرح گزارش شور اول کمیسیون امور

مجلس ساعت ۹ صبح بریاست آقای عبدالله ریاضی تشکیل گردید

ایلخانی پور - بختیاری پور - دکتر برادر - بوداغزاده -

پدرامی - پرویزی - پیمان - توسلی - جعفری - جندقی -

امیر علم خزیمه - تیمسار خطیب شهیدی - دیهیم - رامبد -

دکتر رشتی - ضیاء رضوی - سجادی - دکتر سعید کریم بخش

سعیدی - شاهنده - دکتر شمس - دکتر صمدزاده - دکتر

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه آقایان :

احمد - محمدعلی آموزگار - احمدی - ادیب

سمعی - مهندس اسدی لنگرودی - امیر احمدی - انشاء -

صوفی - علی طباطبائی - طباطبائی دیبا - دکتر عدل - عزیز مرادی - مهندس عطائی - مهندس فروهر - فضائی - فیاض - کسرائی - کلانتر هومزی - کمالاتی - دکتر مدنی - مصطفوی نائینی - نارویی - ناصرزاده - نیکپور - دکتر وفا - دکتر رازانی - خانم آصفزاده - خانم ابتهاج سمیعی - خانم اقبال.

غائبین مریض - آقایان :

دکتر یحیی بهبهانی - تیمسار حکیمی - حیدری - مهرزاد - دکتر ناوی - موقر.

۲- بیانات قبل از دستور آقایان : دکتر رضاعلمی - عزیز مرادی - کاظم سعودی - مهندس فیروز فروهر - حسام الدین رضوی - مهندس اسدی لنگرودی.

رئیس - نطق های قبل از دستور را شروع میکنیم آقای دکتر علمی تشریف بیاورید.

دکتر علمی - با اجازه جناب آقای رئیس و همکاران محترم سخن امروز را با الهام از نهج البلاغه پیشوای پرہیز کاران علی بن ابیطالب آغاز میکنم :
ان انا کم الله بنعمه فا شکر وا

چون خداوند شمارا نعمتی دهد سپاسگزارید (احسن).

در پرتو رهبری چهره مندانه شاهنشاه ایران ، نظام تعاونی در جامعه ایران بعنوان مظهری از تجلیات انقلاب شاه و ملت ؛ آثار افتخار آفرین خویش را بارز میسازد. دیروز سالگرد روز تعاون ایران بود. شاهنشاه ایران رهبر انقلاب در پیام دیروز خویش بمناسبت روز تعاون اعضاء و مدیران و سرپرستان شرکتهای تعاونی شهر و روستا را به این نکته اساسی متوجه فرمودند که در استقرار نظام تعاون علاوه بر حل مشکلات اقتصادی، جنبه های اخلاقی و انسانی مطرح است.

رهبر مملکت گسترش هر چه بیشتر فضائل اخلاقی و انسانی را در جامعه متحول ایران تذکر میفرماید. و تجزیه و تحلیل این نکته را در بیان نظام اصیل تعاون ایران ضرور میسر ندو تا کید میفرماید که در جهان امروز پاسخگویی به نیازهای جامعه بشری جز از راه استقرار تعاونیهای سالم و زنده و تعمیم بیمه های اجتماعی امکان پذیر نخواهد بود.

در فرصتهای گذشته نیز درباره اصالت نظام تعاونی تذکر فرموده اند. رهبر مملکت میفرماید و ما در این

عصر شاهد پیدایش افکار سیاسی مختلفی بوده ایم و عبارت دیگر ایسم های مختلفی نظیر فاشیسم ، نازیسم ، کمونیسم و غیره دیده ایم . این افکار مختلف در عمل وسیله حکومت مطلقه صاحبان آنها شده است تا بر سایرین مسلط گردند ولی راهی را که ما در ایران انتخاب کرده و در پیش گرفته ایم راهی است طبیعی و حقیقی بر اساس تأمین منافع افراد ، بر اساس حقی که خداوند به ما داده است . مادر ایران دست به اصلاحاتی زده ایم که اولین و بزرگترین هدف آن تأمین عدالت اجتماعی است . برای ما حقیقت تسلط بر دیگران نیست زیرا عقیده ما اینست که خداوند هیچ ملتی را برتر از ملتهای دیگر نیافریده است .

رهبر مملکت میفرماید در آینده جوامع دنیا تحت هر رژیمی که قرار داشته باشند و با هر حکومتی که اداره شوند سرانجام با اصول تعاونی سروکار خواهند داشت (صحیح است).

نظام تعاون در منطق انقلاب ایران نظام اصیلی است که نمودار بازده افتخار آفرین آن تلاش بیش از ۸۲۰۰ شرکت تعاونی روستائی است که با سیاست صحیح ادغام این شرکتهای متعدد آنها به کمتر از یک ثلث در سال گذشته تقلیل یافت و موجباتی فراهم شد که روستائیان بهره مند از اجرای همه جانبه اصلاحات ارضی بتوانند با کار در شرکتهای و اتحادیه های تعاونی روستائی و شرکتهای سهامی زراعی و شرکتهای تعاونی تولید روستائی ضمن برخورداری از آزادی و استقلال اقتصادی گامهای مؤثری در راه برابری در آمد خود با مردم شهر نشین بردارند (صحیح است).

شاهنشاه باین اصلت نظام تعاونی ایران توسعه فعالیت تعاونیها در قلمرو تولید و توزیع و مصرف را به منظور جلوگیری از گرانفروشی بيمورد و مهار کردن قیمت هادر راه تأمین منافع مشروع تولید کنندگان و مصرف کنندگان و مبارزه با آثار ناشی از تورم جهانی را تذکر میفرماید . جامعه شهر نشین بویژه کارگران ایران نیز بنا بر امر ملوکانه با عضویت در تعاونیهای مصرف و مسکن و اعتبار در ایجاد نظام سالم توزیع کالا های مورد نیاز خود و حل

مشکل مسکن و خانه سازی موجبات رونق بیش از پیش زندگی و رشد اقتصادی توأم با ثبات نسبی قیمت ها را فراهم خواهند ساخت.

فرمان رهبر مملکت با تجزیه و تحلیل تحقیقات تعاون و آموزش این امر از طریق دستگاههای مسئول آموزش و وسایل ارتباط جمعی است (صحیح است) . افتخار نوبنی که تعاونیها در مبارزه با گرانفروشی دارند با فضیلت و تقوی و منطق اخلاقی و معنوی انقلاب انجام خواهد شد. در پیام دیروز رهبر انقلاب بمناسبت سالگرد روز تعاون مخصوصاً فضائل اخلاقی در انجام وظایف انقلابی اشاره فرموده اند . انجام وظیفه ای که در مبارزه با گرانفروشی و آثار تورم جهانی در مملکت، به تعاونیها واگذار شده است مبین این نکته است که ضمن اقدامات دولت در امر گرانفروشی و تأمین رفاه مردم مشارکت مردم هم ضرور است .

مبارزه با گرانفروشی باید با همگامی مردم باشد. هر ایرانی وظیفه دارد و این امر یک واجب عینی است نه واجب کفائی که از طریق قانونی و با همگامی و همکاری با مقامات مسئول مملکتی در این مبارزه مستمراً و بطور منظم شرکت نماید . تعاونی یک سیستم مترقی و انقلابی است که عوامل واسطه زائد را از نظر اقتصادی و اجتماعی حذف میکند و کاراییهای تولید در اختیار مصرف کننده قرار میدهد. تعاونیهای متشکل از روستائیان و شهر نشینان میتوانند در این تأمین ثبات نسبی قیمت ها وظیفه مقدسی را که از سوی رهبر مملکت با آنان واگذار شده است با افتخار انجام دهند اما فرد فرد افراد جامعه نیز در انجام این وظیفه ذی سهم و موظف هستند .

در کار تعاونیها و مبارزه با گرانفروشی توفیق دولت حزبی هم مسلک جناب آقای هویدا را خواستارم اما افراد جامعه هم باید در این مورد با دولت همکاری کنند (صحیح است).

در مکانیسم کار تعاونیها و بخصوص در مبارزه با گرانفروشی و تأمین رفاه مردم و رفع آثار تورم جهانی که در مملکت با هم مؤثر واقع شده است فضیلت و تقوی و شدت عمل در برابر گرانفروشی ضرورت تام دارد

منطق انقلاب تقوی و پرہیز کاری را ایجاب میکند چهار صفت به هر کس که داده شد خرید و جهان داده شد . راستی گفتار ، ادای امانت ، دوری از حرام خواہی و نیکی خوی .

اربع من اعطین فقد اعطی خیر الدنیا والآخره :
صدق حدیث و اداء امانه و عفة بطن و حسن خلق
در این طریق تقوی و فضیلت - در شرایط انقلابی ایران باید مردم کمک کنند که در برابر هر نوع احتکار و گرانفروشی مبارزه نمایند . با دستگاههای مسئول مملکت همکاری کنند تا محتکر و گرانفروش نتواند با بهره وری از آثار نابسامانی قیمت ها در جهان از شغل و کار خویش سوء استفاده نماید. خداوند هم در قرآن میفرماید و یل للمطففین - این مبارزه با کم فروشی و گرانفروشی یک وظیفه اخلاقی و معنوی و مذهبی است . این یک وظیفه ملی و میهنی و پیروی از منویات رهبر خردمند ایران شاهنشاه محبوب ما است (احسن - احسن).

رئیس - آقای عزیز مرادی بفرمائید .
عزیز مرادی - بنام خداوند متعال و بنام نامی شاهنشاه آریابهر ،

جناب آقای رئیس و همکاران محترم ،
بطوریکه نمایندگان محترم مستحضر میباشند دیروز مصادف با روز تعاون ایران بود و کشاورزان و اعضاء شرکتهای تعاون روستائی و سهامداران شرکتهای سهامی زراعی و تعاون تولید روستاها ، کشور پر خیر و برکت را که با مر شاهنشاه آریابهر ، آزاد کننده کشاورزان را از قید و بند رژیم آریاب و رعیتی ، روز تعاون نام گرفته که باشادی و شکوه فراوان جشن گرفتند این سالروز فرخنده برای تمام طبقات مردم مملکت موجب مسرت است (احسن) . اینجانب بنماینده گنج از طرف کشاورزان و اعضاء شرکتهای تعاون روستائی و شرکتهای سهامی زراعی این جشن فرخنده را به پیشگاه مقدس شاهنشاه آریابهر معروض میدارم و بوقای عمر و دوام سلطنت خاندان جلیل پهلوی را از درگاه خداوند متعال خواستارم (احسن) . خوشبختانه در مورد توسعه تعاون امور روستاها از طرف مقامات مسئول قدمهای ارزنده ای در سطح روستاها با تشکیل شرکتهای تعاون و شرکتهای سهامی زراعی برداشته شده و امید است

که در آینده در لوی انقلاب شاه و ملت و اندیشه تابناک رهبر ملت ایران موفقیتهای بیشتری که سبب آسایش و رفاه مردم کشور میباشد نصیب گردد (صحیح است).

موضوع دیگری که باستحضار میرساند چندی پیش بازار قصریه شهرستان مهاباد دچار آتش سوزی شده بود و خسارات زیادی متوجه کسبه و دکاکین و مغازه داران آن شهر گردید، و اقتصاد محلی راکودی بوجود آورد و پس از اطلاع مقامات مملکتی از موضوع مشکلات مردم، اقدام مقتضی بعمل آمد و اعتبار لازم بالغ بر چند میلیون تومان در اختیار مغازه داران و خسارات دیدگان گذاشته شد.

خوشبختانه این اقدام بموقع سبب گردیده که افراد شاه دوست و مین پرست مهاباد از آن کمکها کمال استفاده را نمایند و امروز زندگی خود را به بهترین وجهی می گذرانند و بوجود شاهنشاه آریامهر دعا نموده و از دولت حزبی جناب آقای هویدا نخست وزیر و مقامات مسئول نهایت سپاسگزاری را دارند (احسن).

اینجانب نیز بنمایندهای از طرف مردم شاه دوست و مین پرست آن سامان لازم میدانم که از توجهات مخصوص جناب آقای هویدا نخست وزیر خدمتگزار دولت حزبی و همچنین از جناب آقای دکتر خطیبی مدیر عامل محترم جمعیت شیر و خورشید ایران که در این امر خطیر نهایت همت را مبذول فرموده و همچنین از مقامات مسئول خصوصاً جناب آقای مهندس دهستانی اشتاندار محترم آذربایجان غربی و تیمسار فرماندار محترم شهرستان مهاباد که در محل با کمال صمیمیت و بموقع در جهت رفع آثار این واقعه قدمهای مؤثر برداشتند و با مردم آسیب دیده محل ابراز همدردی فرمودند تشکر و سپاسگزاری مینمایم و ضمناً لازم میدانم که به این مطلب اشاره کنم که در پایان سال گذشته و اوایل سال جاری بر اثر کثرت بارندگی و طغیان رودخانهها خساراتی به کشاورزان حومه مهاباد وارد شد که در اثر توجهی که مسئولان، خصوصاً وزارت تعاون و امور روستاها و جمعیت شیر و خورشید و هنگ ژاندارمری بعمل آوردند کشاورزان را بموقع یاری نمودند بنده از زحمات ایشان

تشکر و سپاسگزاری مینمایم. متشکرم (احسن - احسن).
رئیس - آقای کاظم مسعودی بفرمائید.

کاظم مسعودی - با اجازه جناب رئیس و همکاران محترم از طرف گروه پارلمانی که به ژاپن مسافرت کردیم به بنده مأموریت داده شد که در اینجا بعنوان گزارش، برای همکاران عزیز مطالبی را بیان کنم و لسی عقیده شخص خود من این هست گزارش طوری باید باشد که آن مطالبی که در عمق قلب افراد اثر می گذارد و نتایجی که گرفته میشود آنها سازگو باشد. در مورد اینکه هیأت چگونه وارد شد بطور پذیرائی شد چه تشریفاتی انجام شد، تشریفات کلی است که وقت همکاران را نمی گیرم. یکمرتبه دیگر در اینجا بعضی همکاران عزیزم رساندم که اگر ما پشت این تریبون از درگاه خداوند متعال مسئلت میکنیم که خداوند بشاهنشاه بزرگ و بشهانیوی عزیز ما عمر طولانی عطا فرماید این بعنوان تملق یا اینکه از طرف ملتی و افراد ملتی، حقایقی را بازگو کرده باشیم نیست من در اینجا میخواهم از زبان یکی از بزرگترین شخصیتهای ژاپن، در نشستی که داشتیم مطلبی را بگویم او که سردبیر بزرگترین نشریه پر تیراژ و منتقد دیاست بنام آساهی یعنی سردبیر قسمت آسیایی آن گفت: ما غفلت کردیم، ما باید مطالب را آنچنان برای ملت ژاپن بازگو کنیم که هر ژاپنی بداند در سر سفره غذا، قبل از صرف غذا، به شاهنشاه ایران دعا کند (آفرین) این حرف کاظم مسعودی یابک ایرانی نیست حرف یک ژاپنی است موقی ما به ژاپن وارد شدیم که هنوز ملت ژاپن در تب کمبود انرژی می سوخت و احساس کرده بود وقتی رهبر مملکت ما با آن مناعت طبع با آن گذشته که از مختصات خصلت رهبر بزرگ و خون پاک ایرانی است میفرمایند که اگر از نظر سیاسی اختلافاتی در دنیا هست و لسی ما نمی توانیم ببینیم اگر کمکی می کنیم که از این کمک به کودک یک ملتی کمک میشود به خانواده یک ملتی کمک میشود به یک فردی از یک ملتی کمک میشود به یک نفر از افراد یک ملت در این دنیا زندگی میکند و احتیاج به کمک ما دارد و در زندگی او مؤثر است نبایستی دریغ بکنیم (احسن) به بیننده چقدر عالی میفرمایند. این هیأت در ملاقاتهایی که با نخست وزیر با رؤسای مجلسین

با وزیر اقتصاد، با وزیر خارجه داشت همه جا تجلیل از شاهنشاه ما بودند از آن قبیل تجلیلهایی که سایرین در موقع احتیاج ظاهر میکنند و در باطن از پشت بپا خنجر میزنند، تعریفی بود حقیقی که از قلب ملت بود. در نشستی که ما با نخست وزیر ژاپن داشتیم البته این مطلب را بطور شوخی و در عمق جدی گفت که ما از نظر کمبود انرژی بجائی میرسیم که من نخست وزیر، با پای پیاده باید بمحل کار بیایم. من در دوازده سال پیش و قتیکه به ژاپن رفتم میگفتم ایران، میگفتند ایران؟ نمیشناختند ایران کجا است، میگفتم پرسیا، میگفتند پرسیا چیست؟ میگفتم قالی ایران، میگفتند چی هست؟ در اثر رهبری شاهنشاه و این رفت و آمدها است که ایران به جهانیان معرفی شد خدا شاهد است ما همه اش دعا میکنیم و باید دعا کنیم وقتی که ما ببینیم موقی که شاهنشاه باید استراحت کنند با رؤسای جمهوریها سران بزرگ دنیا که بایران میآیند باید گفتگو و برای ایران و ایرانی کسب افتخار بیشتر نمایند اینها شوخی نیست پذیرائی کردن، صحبت کردن با هر یک از این سران و دستورات مؤکد دادن در مرتب کردن رفت و آمد این شخصیتها، و خون از دماغ کسی نیامدن، یا بر میگردیم بدو سال پیش در برگزاری جشنهای دوهزار و پانصدساله دیدیم سران و رؤسای جمهور یا پادشاهان بیش از هفتاد کشور آمدند اینجا بدون کوچکترین اتفاقی و خونی از دماغ کسی نریخت و آنوقت ببینیم که در هر گوشه ای از دنیا در همین سفر در یکی از کشورها من حلاقدری احساساتی شده ام ورشته کلام از دستم خارج میشود ولی از قلب صحبت میکنم (احسن). وقتی ساعت ۸ از هتل میآمدیم بیرون گفتند نرو میزنند، میکشند اگر میروی با یک نفر دیگر باید بروی، آنوقت در کشور خودمان می بینید یک بچه از اینجا راه می افتد می رود به شیروان، با صد هزار تومان پول، کسی نگاه به او نمی کند اینها ارزش دارد (احسن) بهر جهت این هیئت حسن نیت بسیار بموقع رفت این هیأت که ذر آسایش در یابدر سائی بود که بحق باید گفت خوب سرپرستی کرد خوب صحبت کرد و از آنجا که باید اعمال و فعالیت دیگران را گفت که در آینده برای سایرین درسی باشد، بر خلاف گذشته، نه گذشته خیلی دور، بلکه گذشته نزدیک، ببینیم

که وزارت خارجه تکان خورده، سفیرمان در آنجا بسیار خوب عمل کرد بسیار مسلط بود و در بازگو کردن حقایق، مطالب بسیار ارزنده ای گفت این بود که هیأت در تمام موارد بعنوان یک هیئتی بود که هر روز، در هر جلسه در هر تشریفات یا ضیافتی که شرکت میکردند احساس غرور میکردند. آنجا هر فرد ژاپنی، فرد ایرانی را بعنوان یک همکار می شناسد البته ما هم از دولت و ملت ژاپن گله داشتیم آنچه ما احساس میکردیم آن احساس ما را درک نکرده بودند ولی در همین ملاقاتها نتایج مفیدی گرفته شده امیدوارم دستگاه اجرائی از این حسن نیتی که الان فراهم شده به بهترین وجهی بهره برداری بکنند و از دولت ژاپن درخواست داریم همانطور که گفتیم و درک کردند و همانطور که گفتند در سر سفره، هر فرد ژاپنی باید بشاهنشاه ایران دعا کند این را باید برای ملتشان بگویند تفهیم کنند. البته مطالبی را هم مادرس گرفتیم و آن سنتهای ملت ژاپن بود که سنتهایشان را حفظ کرده بودند و آن نظافتشان بود که این نظافت اول در اسلام بود که پایه گذاری شد و آنها عمل میکردند دیگر ادب و دیسیلین بود در نهایت آزادی. این را بارها شاهنشاه ما بازگو کردند آزادی در پژه (Dirige) شده و آزادی که راهنمائی بشود اینها دیسیلین در نهایت قدرت در نهایت دموکراسی اجرا میشود. البته شهرهایشان در نهایت نظافت بود امیدوارم یک روز شهر دار عزیز ما هم بروند ببینند و دیگر نگویند که شهر تهران تمیزترین شهر دنیا است بروند ببینند یک چیزهایی را هم، ما از آنها یاد بگیریم. در موضوع کارگری، من رفتم کارخانه های آنها را بازدید کردم صحبت شد این را بدون اغراق میگویم بکارگزاران آنچه میدهند زیاده تر از کارگر مانیت در بعضی قسمتها ماجلو تر هستیم دیروز از اردیوشنیدم که دارند سراغ کارگر ساختمانی میروند و بوضع کار و زندگی آنها رسیدگی میکنند اینها ارزنده است (صحیح است).

یک طریقی از مسائل واز کارهاییکه در مملکت می شود بهره گیری می کنند. از آنجانب یک سفری داشتم با آمریکا برای سرکشی بکارهای آژنگ هوائی، در آنجا با دانشجویان تماس گرفتم و دیدم سرپرستیمان در آمریکا خیلی خوب دارد عمل می کند. ما الان آمار نداریم ما نشه آمار هستیم از ۲۴ هزار دانشجویی که در آمریکا

بودیم که پیشرفت‌ها و کارهای عمرانی بیشتری شده است بطوریکه هر وقت با تجار و بیمه‌گران اغلب جاهای علمی شناسیم، راجع به عمران شهری باید بگویم که غالب خیابانها، اسفالت و تمیز شده البته اینها کارهای رؤیتی است که انجام میدهند و مادر آنجا دیدیم که وزارت کار يك قانون کار آموزی بنا تعداد زیادی شاگرد ایجاد کرده و سیستم کارش اینطور است، کارگرانی را که بوسیله کارفرمایان معرفی میشدند مدت چهارماه بطور مجانی در حرفه‌های مختلف تربیت می‌کنند و بدون هیچگونه قیدی و بدون هیچگونه تعیین تکلیفی بی‌بازار کار عرضه می‌کنند و این کار در این موقع که ما احتیاج بیشتری به نیروی انسانی داریم بسیار جالب است.

در استان خراسان چاه گاز سرخس در دست استخراج است که وقتی محصول آن بکارخانجات مشهد برسد اثر خیلی مهمی در اقتصاد آنجا خواهد داشت. مهم بودن مشهد همینقدر بس که در نوزده اسفند نزدیک به يك میلیون و دویست هزار نفر زوار با آنجا رفتند که بنحو بسیار خوبی از آنها پذیرائی بعمل آمد و بقرار اطلاعاتی که دادند در آن مدت بهیچوجه کمبود ارزاق مشهود نبوده است. جنبه دیگری که شهر مشهد دارد، جنبه جهانگردی آن است امیدواریم حالا که سازمان جهانگردی وزارت اطلاعات و آگدار شده از این جنبه برای پیشرفت اقتصاد استان خراسان و شهرهای آن که آثار تاریخی دارد استفاده بیشتری بشود. مسأله دیگری که در مشهد بسیار مهم است، مسأله تأمین آب این شهر است و باید از طریق مطالعه‌ای که الان می‌شود مبادرت بساختن چند سد مرحله مرحله کرد تا بتوان آب مورد احتیاج این شهر را تأمین کرد و راجع به مطالبی که در مورد این چهار استان مشترك است بنده درخاتمه عرایض مطالبی عرض خواهم کرد، در استان وسیع و کم جمعیت سیستان و بلوچستان، شهر زاهدان که تا چند سال قبل يك قریه کوچک بود بیش نبود الان بایک طرح شهر سازی خیابانهای بزرگ بوجود آمده و اقدامات بنیانی و عمرانی زیادی بعمل آمده است مطلبی که در اینجا باید عرض کنم و خیلی جالب است این است، همین هدفی را که بنا بامر شاهنشاه توسط دولت قرار است در همه

مشغول تحضیل هستند و عزیزان ما هستند قبلاً آدرس درستی نداشتیم ولی الان در حدود بیش از ۱۸ هزار آدرس با کامپیوتر تعیین شده آنها واقعاً تکانی خورده اند ولی این تکان باید در همه جای دنیا باشد در اروپا باشد در آفریقا باشد همانطور که این تلاش همه جانبه در همه جا دیده می‌شود امروز ما می‌بینیم که این مجلس انقلاب نامش واقعا بحق است چه در کمیسیون، چه در فراکسیون حزبی، همه جا وظیفه خودش را انجام میدهد مجلس سنا هم همینطور، دولتماند هم همینطور و همه باید انجام وظیفه بکنیم و آن مطلبی را که يك زاپنی در آنجا گفت سر لوحه کارمان قرار بدیم، اومی گفت امروز که ما غنی شده ایم همیشه به کشورهای فقیر نگاه میکنیم که بادمان نرود که که ما چه جور بودیم و از آن طرف هم به کشورهای از خودمان ثروتمندتر نگاه می‌کنیم که به بینیم آنها چه طور از ساعتها و دقیقه‌ها و ثانیه‌های خودشان استفاده می‌کنند. امروز ما می‌بینیم که ناامنی در سراسر دنیا هست در همین کشورهای نزدیک خودمان که فقط ادعا می‌کنند می‌بینیم که چه ناامنی هست و در کشور خودمان، به بینیم ۲۰ سال پیش چه موقعیتی داشتیم و امروز از این پولی که از محل در آمد نفت میگیریم به بینیم کشورهای ثروتمند چه جور از در آمدشان استفاده می‌کنند ما هم همانطور استفاده بکنیم (احسن - احسن). بهمین طریق که در این چند سال گذشته برهبری شاهنشاه بزرگمان توانستیم این توفیقات را بکمک دولت خدمتگزارمان بدست آوریم (احسن).

رئیس - آقای مهندس فروهر بفرمائید.

مهندس فروهر - با کسب اجازه از همکاران محترم بنده خواستم چند دقیقه‌ای از وقت مجلس را بگیرم برای گزارش سفری که اعضای کمیسیون کشور در ۹ روز گذشته به چهار استان مهم کشور داشتند. وزارت کشور برنامه بسیار جالبی برای بازدید از استانهای خراسان و سیستان و بلوچستان و کرمان و یزد در نظر گرفته بود، اگر عظمت این قسمت ایران را در نظر بگیریم می‌بینیم که این ۹ روز خیلی کم بود مخصوصاً که برنامه بسیار فشرده بود در این برنامه ۱۲ نفر از کمیسیون کشور منجس شرکت کرده بودند. در بدو امر بازدید از استان خراسان بعمل آمد در شهر مقدس مشهد ناظر

اینجا شروع شود در زاهدان شروع شده است باین معنی که اراضی آنجا هم متعلق بشهرادوی است و شهرداری باشخص نیازمند با توجه با احتیاجات آنها توسط کمیسیون قیمت عادلانه‌ای واگذار می‌کند، البته با تذکرات لازم نسبت بمقررات شهر سازی که در مورد این شهر در حال توسعه بسیار مهم است و همین امر سبب شده که اراضی این شهر قیمت عادلانه و خیلی ارزاتر از آنچه ممکن بود بمعامله بیفتد و توسط شهرداری بدست مردم برسد و درآمد آن يك مقدار صرف عمران و يك مقدار بمصرف شهر سازی و عمرانی برسد. البته ساختمانهای عمومی از نظر مصالح در مضیقه هستند بطوریکه مهمانسرایشان هنوز تمام نشده بود و استاندار هم در محل قدیمی بود اینها همه آبروی دستگاه اداری ما است و اعتباراتی می‌خواستند که بنده درخاتمه عرایض بآنها اشاره خواهم کرد. مسأله دیگری که میرساند ابتکار شخصی افراد تا چه حد مهم است این است که میدانید اداره اطلاعات آنجا بعد از منتزع شدن رادیو و تلویزیون يك مقدار کارمند اضافی داشتند که این کارمندان را بایک برنامه ریزی صحیح مأمور مطالعه در مورد نیازمندیهای استان کرده اند که اگر اعتبارشان هم بتصویب برسد نظرات آنها مورد استفاده قرار خواهد گرفت. و اما آنچه بعقیده بنده مورد مباحثات هرایرانی است منطقه چاه بهار است و پایگاه دریائی و پایگاه هوائی در آنجا در محلی بنام کنارک در حال ساختمان است واقعا مایه فخر هرایرانی است که می‌بیند در چاه بهار که يك جای بسیار کوچک و کم جمعیت بود الان ۷۵۰۰ نفر جمعیت دارد و يك برنامه ریزی جامع برای ساختن يك شهر مدرن در آنجا شده است و ساختمان پایگاه هوائی و دریائی بایک مقیاس بزرگ و مدرن در آنجا برنامه ریزی شده و برای انجام امور آن الان پنجاه نفر فداکاری می‌کنند تا تمام وسائل از يك لیوان آب گرفته تا تمام مصالح ساختمانی در يك منطقه خشک و شنزار فراهم بشود و مسلماً تا چند سال آینده این شهر بیکی از افتخارات ایران مبدل خواهد شد و همین امروز در دستور مجلس واگذاری دوهزار هکتار از اراضی چاه بهار را برای شور اول در دستور داریم که مؤید این خواهد بود که انشاء الله بزودی چاه بهار بایک برنامه صحیحی آباد بشود.

و اما در استان بلوچستان و سیستان که فوق العاده استان عقب افتاده و فقیری است با مساحت بزرگ اکنون راه سازیهای زیادی در دست اقدام است و همچنین ساختن فرودگاه و برنامه اسفالت این راهها در برنامه کار وزارت راه هست و وقتی که این راهها ساخته شد و راههای فرعی که باین راهها خواهد رسید از طریق تعاون و امور روستاها ساخته بشود وجهه استان بلوچستان دگرگون خواهد شد فعلا احتیاج آنها اینست که بهر طریق که ممکن است کار برای آنها ایجاد بشود، مسأله دیگری که باید در اینجا بگویم اینست که در آنجا سوء تغذیه حکم فرمائی می‌کند و ما اطفالی را در مدارس می‌دیدیم که استاندار دستور داد تغذیه این اطفال که طبق او امر شاهنشاهی استی از اول سال شروع شود و در شروع شود و این اطفال بخاطر همین سوء تغذیه عقب افتاده اند و آقایان دکتر هائی که در هیأت بودند این مطلب را تأیید می‌کردند، بنده اجازه می‌خواهم بعد از استان سیستان شرح مسائل استان کرمان بپردازم همانطور که همکاران محترم میدانند باین استان در قرن گذشته بعقل سیاسی یا علل دیگر توجه کافی نمیشده ولی حالا با راهی که از کرمان به بندر عباس ساخته میشود و بزودی باتمام خواهد رسید در مسیر پیشرفت اقتصادی قرار گرفته در آنجا دانشکده‌ای هم بنام دانشکده علوم اداری هست و ریاست هیأت امنای این دانشکده با والا حضرت رز است و امیدواریم بیسانیه هائیکه از این دانشکده فارغ التحصیل می‌شوند در بهبود وضع کرمان مؤثر واقع بشوند، چون الان کرمان بیشتر از هر چیز به نیروی انسانی احتیاج دارد چون در آنجا فعالیت نبوده و بیشتر بصورت پیشه‌ور بودند و اما راجع باستان یزد که تا چند سال پیش فرمانداری بکل بود آنچه در این استان مورد توجه قرار گرفت این بود که در حدود ۳۰۰ چاه عمیق که در یزد حفر شده و سر سبز است و من توجه وزارت نیرو را باین مسأله جلب می‌کنم که کمال دقت را بکنند که حفر چاههای جدید بجاههای موجود صدمه نزنند و اصولاً برنامه‌ای تنظیم کنند تا یزد دچار بی‌آبی نشود تا موجب شود این عمرانی که در آنجا شروع شده است فروکش کند. البته در مورد این استان مطالب دیگری هم هست که درخاتمه عرایض ذکر خواهم کرد. منطقه‌ای

که مورد بازدید قرار گرفت منطقه چغاد بود که سنگ آهن کارخانه ذوب آهن آریامهر از آنجا تأمین می شود در منطقه باقی که در ۱۲۰ کیلو متری یزد است در آنجا دیدیم در حدود ۳۰۰ نفر کارمند بعنوان مهندس فنی و تکنیسین و ۲۲۰۰ نفر کارگر بایک فداکاری و از خودگذشتگی زیاد در شرایط حرارت زیاد با امکاناتی که در آنجا فراهم شده در صفت اول پیشرفت صنعت ما گام بر میدارند و ما باین کارگرانی که درخور همه گونه تقدیر و احترام هستند درود میفرستیم (صحیح است). درخاتمه بنده خواستم عرض کنم مطلبی که مبتلا به چهار استان است این است که با توجه با احتیاجات استانها و شهرها اختیارات بیشتری باستانداران واگذار شده اکنون زیر بنای کارهای اقتصادی و عمرانی آنها آماده است در واقع احتیاج دارد که اعتباراتی در اختیار این دستگاهها گذاشته بشود که آنها بتوانند برنامه هایشان را بطور سریعتری بانجام برسانند در این قسمت واقعاً بنده خواستم که دولت مطالعه بکند و ببیند به چه نحوی میتواند سریعتر این مطالعات انجام بشود چون دستگاهی آماده است و باید بآنها کمک بیشتری بشود. ما وعده دادیم این مطالب را در مجلس منعکس کنیم بنده معذرت میخوام لازم میدانستم که این مطالب را بطور گزارش بعرض همکاران گرامی برسانم در خاتمه وظیفه خود میدانم که از طرف همه همکاران هیئت پارلمانی شرکت کننده در این بازدید از استانها از وزارت کشور که این دعوت را بعمل آورد و موجبات این سفر را فراهم کرد تشکر نمایم (احسن - احسن).

رئیس - آقای رضوی بفرمائید.

حسام الدین رضوی - بنده در ابتدای عرایضم از بهبود و مراجعت ریاست معظم مجلس شورای ملی اظهار خوشوقتی میکنم (صحیح است) و بقیتم دارم که این بیان من نظر عموم نمایندگان محترم است (صحیح است).

بار دیگر مردم فارس نظیر مردم خوزستان و اصفهان با افتخار زیارت شاهنشاه بزرگ خود نائل آمدند و مانند دفعات دیگر این دیدارهای پر خیر و برکت موجب شد که از واحد جدیدی در خدمت اقتصاد ملت ایران بهره برداری شود و صفحه دیگری بر صفحات تاریخ

پرافتخار انقلاب ایران افزوده گردد (احسن) این واحد جدید که تولید کربنات دوسود و بی کربنات دوسود میکند در کنار کارخانه کود شیمیایی شیراز قرار دارد.

میدانیم ۱۴ سال پیش که کلنگ ساختمان کارخانجات کود شیمیایی شیراز بدست توانای شاهنشاه بزمین زده شد تعجب همگی را برانگیخت که مگر ممکن است ایران صاحب چنین کارخانجاتی بشود و عملاً دیدیم در پرتو انقلاب شاه و مردم همه ساله واحد جدیدی برواد های بزرگ پتروشیمی افزوده میشود که علاوه بر شیراز در بندر شاهپور - آبادان - خارک کارخانجات عظیمی مشغول به تولید است و تازه این مقدمه ایست برای ساختمان کارخانجات عظیم و غول پیکری که ایران را جزء ممالک بزرگ صاحب این نوع محصولات خواهد کرد (صحیح است) واحد جدید پتروشیمی که شروع به کار نموده است سالانه ۵۳/۰۰۰ تن کربنات دوسود سنگین و ۱۰/۰۰۰ تن بیکربنات دوسود خوراکی یا داروئی میدهد که در حال حاضر احتیاجات کشور را تأمین میکند سرمایه گذاری این طرح به ۱۲۰۰ میلیون ریال بالغ گردیده. مواد اولیه مورد نیاز این کارخانه سنگ و سنگ آهک است نمک از دریاچه مهارلو در ۴ کیلومتری شیراز که دارای ذخائر کافی است و سنگ آهک از کوه مجاور کارخانه بدست میآید. گاز طبیعی از لوله ۱۶ اینچی پالایشگاه بید بلند میرسد و بقیه مواد لازم را کارخانه کود شیمیایی شیراز تأمین میکند آب برق بخار از امکانات کارخانه کود شیمیایی استفاده میشود و نیروی انسانی شاغل در این کارخانه ۱۹ نفر مهندس و تکنیسین و ۱۲۰ کارگر است و سایر خدمات آن را واحد کود شیمیایی تأمین میکند که این خود صرفه جوئی بزرگی است. در سال جاری دو واحد دیگر بر مجموعه فوق اضافه میشود بدین ترتیب مجتمع شیمیایی شیراز که اولین واحد پتروشیمی در کشور میباشد سرعت توسعه یافته و یکی از بزرگترین واحدهای نوع خود در کشور خواهد بود در اینجا لازم میدانم از خدمات صادقانه و شبانه روزی جناب آقای دکتر اقبال و همکاران ایشان که در راه پیشرفت صنعت عظیم نفت مبذول میدارند صمیمانه تشکر و سپاسگزاری شود (احسن) همچنین از همکاری دولت رومانی که در تأسیس این کارخانه با شرکت

ملی نفت ایران صمیمانه شرکت نموده اند قدر دانی گردد. دانشگاه پهلوی یکی دیگر از مؤسساتی است که فعالیت چشم گیر دارد بقسمی که شاهنشاه در سفر که بشیراز میفرمایند و با علاقهای که به پیشرفت این مؤسسه بزرگ دارند ضمن بازدید از کارها و فعالیتها مؤسسه جدیدی را افتتاح میفرمایند و هنگامیکه با استادان جوان و دانشمندان دانشگاه که همگی با عشق خدمت به میهن مراجعت نموده و مشغول بکار شده اند صحبت میفرمایند برق علاقه و تحسین در چشم و صورت ایشان منعکس است. این مؤسسه عظیم آموزشی از مدیریت صحیح برخوردار است و محققین دانشمند شب و روز بتحقیقات علمی خود ادامه میدهند و اطلاعات خود را ضمن سمینارها، مکرری که تشکیل میدهند در معرض دید سایرین قرار میدهند.

واحد های بزرگ صنعتی دیگر از قبیل کارخانجات الکترونیک، لاستیک سازی و همچنین توسعه کارخانجات مخابرات ایران بچهار برابر در دست اجراء است و همگی مبین پیشرفت اقتصادی و علمی شگرف مملکت ما است و نوید آنرا میدهد که مردم استان فارس با خدمت بیشتر بتوانند دوش بدوش سایر مردم ایران سهم خود را با اجتماع تقدیم کنند.

عملیات عمرانی و رفاهی در سطح استان فارس مرتباً پیاده میشود و خدمات بیدریغ مأمورین دولت زیر نظر استاندار لایق فارس بدون تظاهر ادامه دارد.

با این دورنمایی که مختصراً از وضع فارس در معرض دید نمایندگان محترم مجلس شورای ملی گذارده شد ملاحظه فرمودند که اقدامات انجام شده تا چه حد موفقیت آمیز بود و مسلماً قدمهای بعد بلندتر و سریعتر خواهد بود (صحیح است). باید در نظر داشت ملتی که این قسم سازندگی میکند در فکر خراب کردن نیست و ما میتوانیم دامنه این پیشرفت را توأم با صلح و صفا و صمیمیت در منطقه گسترش دهیم و خوشبختانه طرح بزرگ و انسانی شاهنشاه که امروز در سازمان ملل و دستگاههای وابسته بان مورد استقبال و قدرشناسی و سپاسگزاری قرار گرفته است در شرف اجرا است و کمکهای بدون

قید و شرط از هر گوشه ای از جهان که خواسته شود بیدریغ در اختیار آنان خواهد گذاشت.

امید است نهضت بشر دوستانه ای که پرچم آن بدست شاهنشاه بزرگ ما است روز بروز توسعه یابد و مردم دنیا بتوانند در صلح و صفا زندگی کنند و از ثمرات آن بهره مند گردند. متشکرم (احسن - احسن).

رئیس - آقای مهندس اسدی بفرمائید.
مهندس اسدی لنگرودی - با اجازه مقام ریاست مجلس شورای ملی، گروه پارلمانی حزب ایران نوین استان گیلان که بدعوت انجمن استان گیلان بمنظور بررسی نحوه توزیع اعتبارات عمران ناحیه ای عازم گیلان بود تصمیم گرفت از فرصت استفاده کرده برنامه ای نیز برای مسافرت دسته جمعی شهرستانها و بعضی بخشهای گیلان ترتیب دهد و بهمین منظور از ۱۳۵۳/۲/۱۱ لغایت ۱۳۵۳/۲/۱۸ به لوشان - منجیل - رودبار - رشت - بندر پهلوی - رضوان شهر - هشتر - آستارا - صومعه سرا - گوراب رزمیخ - کوجصفهان - استان اشرفیه - لاهیجان - لنگرود - املش - رودسر - کومله - فومن - شفت - سنگر و بالاخره شاقاجی عزیمت کردیم و از طرف همکاران همسفرم مأموریت دارم باستحضار برسانم در این مسافرت ضمن بازدید کمیته های حزب ایران نوین و افتتاح چند کمیته بخش که پایگاههای ابراز شاه دوستی و میهن پرستی هم مسلکان است در هر یک از نقاط ذکر شده در اجتماع هزاران نفر از کشاورزان، کارگران، زنان، جوانان، اصناف و اعضای انجمن های دموکراتیک شهر و شهرستان و بهداری و خانه های انصاف و شوپرای آموزش و پرورش منطقه ای و سایر طبقات شرکت کردیم و انگار مردم در انتظار چنین فرصتی بودند تا در جمع نمایندگان برگزیده خود با قلبی آکنده از مهر شاه سپاسگزار الطاف و عنایات شاهانه شوند (احسن). زنان از موهبت آزادی و اعطای حقوق اجتماعی و سیاسی، کارگران از بهره مندی سود و شرکت در سهام کارخانجات، کشاورزان از مالکیت آب و زمین و اعضای انجمن ها از سپردن کار مردم ب مردم بحث و گفتگو میکردند و از خداوند بزرگ دوام عمر و سلامت شاهنشاه و شهبانوی نیکو کار و ولیعهد عزیز و گرامی را مسئلت داشتند (احسن).

آری مردم حق شناس گیلان خوب میدانند که استواری و قوام پایه های قومیت و ملیت و تجدید مجد و عظمت دیرینه کشور و وصول بدروازه تمدن بزرگ فقط و فقط مرهون وجود شاهنشاه است که خطوط اصلی برنامه ها را ترسیم و در چهار چوب اصول انقلاب شاه و مردم دایمان ملت خود را رهبری و ارشاد میفرمایند. گیلانی میدانند که لازمه قدرشناسی و تجلیل از ناجی بزرگ و اندیشمند میهن رستاخیز عظیم همه آحاد و افراد مملکت است تا هر کدام بسهم خود و با همکاری و هم گامی سایر هم میهنان در اجرای نیات بلند شاهنشاه بجلوگام بردارند (احسنت).

گیلانی سالها است با درد این واقعیت و درجهت ارضاء خاطر خطیر ملوکانه در راه شکوفائی و رونق اقتصاد کشور و بهره برداری صحیح و اصولی از منابع ثروت و آب و خاک خطه سرسبز گیلان مجاهد و کوشا است و در جلسات انجمن های شهر و شهرستان و استان و سایر پدیده های انقلاب و کمیته های حزب پاسدار انقلاب همه جا رشد و کفایت خود را بمنصه ظهور رسانیده است (صحیح است).

شور و هیجان هزاران نفر مردم گیلان در این مسافرت آنچنان غرور انگیز و افتخار آمیز بود که زبان و قلم از وصف آن عاجز است.

آتش است این بانگ نای و نیست باد هر که این آتش ندارد نیست باد این فریادها و غریوهای شادی که از نای مردم بلند میشد آتش عشق پاک و بی آرایش و شعله فروزان ابدی و جاوید بود که قلب شاه و ملت را همچنان پیوند میداد.

ما در اجتماع مردم شواهدی از گذشته و حال کشور را بعنوان مقایسه یاد آور شدیم و گوشه هایی از ترقیات شگرف دهه انقلاب را که اعجاب و تحسین جهانیان را برانگیخته است توصیف و برای دولت هویدا که توانسته است ده سال در سنگر انقلاب بی امان و خستگی ناپذیر به تلاش خود ادامه دهد و نیات و اهداف طراح انقلاب را پیاده کند توفیق بیشتری آرزو کردیم و با طبقات مختلف مردم چه در انجمن استان

هنگام بررسی توزیع اعتبارات عمران ناحیه ای و چه در کمیته های حزب و اجتماعات دیگر گفت و شنود داشتیم و خواستهای آنان را که لازمه جهش دوران انقلاب است جویا شدیم و اهم مطالبی که عنوان میشد از این قرار بود:

۱- تأسیس دانشگاه تاجوانان با استعداد گیلان بتوانند در مسقط الرأس خود با ادامه تحصیل پردازند.

۲- توسعه شبکه راههای اصلی و فرعی و روستائی که فهرست آن در اختیار وزارتخانه های مربوط است مخصوصاً در نواحی کوهستانی که بیش از نیمی از استان گیلان را در بر میگیرد و مفتاح همه تحولات و موجب بسط آموزش و پرورش و بهداشت را بگان در راه تحقق فرامین شاهانه است.

۳- صنعتی کردن استان از طریق سرمایه گذاری مستقیم دولت و تشویق بخش خصوصی بلحاظ موقعیت مساعد اقلیمی گیلان و وجود منابع طبیعی بسیار غنی و تراکم جمعیت و عدم امکان توسعه کشاورزی در حدی که بتواند همه نیروی فعال بیکار و بیکار کار را جذب کند.

۴- توسعه و تجهیز بیشتر مراکز بهداشتی و درمانی.

۵- بهبود کیفیت و کمیت چسای در واحد سطح و تجدید نظر کلی در نرخ خرید چای و اجرت کارخانجات چایسازی برای تشویق کسانی که میلیارد ها ریال تاکنون در امر چایکاری و صنعت چای سرمایه گذاری کرده اند و نیمی از جمعیت گیلان از این رهگذر ارتزاق میکنند.

۶- احیاء صنعت نوغان و توزیع تخم نوغان و نهال توت کافی به بهای نازل که بهسولت در دسترس مراجعین قرار گیرد و در رونق اقتصاد کشور مؤثر واقع شود.

۷- نوسازی و افزایش ظرفیت بنادر که روزی شاهراه ارتباط بازرگانی کشور باممالک دیگر بود.

۸- اجرای برنامه های نوسازی و عمرانی قراء منفرد.

۹- کمک به شهرداریها برای انجام برنامه عمران شهری.

۵- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون امور خارجه راجع به موافقتنامه حمل و نقل هوائی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فرانسه و ابلاغ به دولت

رئیس- گزارش شور دوم موافقتنامه حمل و نقل هوائی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فرانسه مطرح است قرائت میشود. (بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه روز پنجشنبه ۱۳۵۳/۲/۱۹ با حضور آقایان احمد اقبال معاون وزارت امور خارجه و مهندس دری معاون وزارت راه لایحه شماره ۶۹۳۸۲ مورخ ۱۳۵۲/۱۰/۱۰ دولت ارسالی از مجلس سنا راجع بموافقتنامه حمل و نقل هوائی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فرانسه را که گزارش شورا اول آن بشماره ۱۱۳۹ چاپ گردیده است برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه شور اول رأیاً تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

قانون موافقتنامه حمل و نقل هوائی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فرانسه

ماده واحده - موافقتنامه حمل و نقل هوائی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فرانسه مشتمل بر یک مقدمه و هفده ماده و یک ضمیمه که در تاریخ ۱۶ آبان ماه ۱۳۵۲ (۷ نوامبر ۱۹۷۳) بین نمایندگان مختار دو دولت در تهران بامضاء رسیده است تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده میشود.

مخبر کمیسیون امور خارجه دکتر یحیی شمس گزارش شور دوم از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه روز پنجشنبه ۱۳۵۳/۲/۱۹ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط بموافقتنامه حمل و نقل هوائی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فرانسه را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون امور خارجه را تأیید و تصویب کرد.

۱۰- ساختمان خانه های پیشاهنگی، جوانان، زنان، موزه، کتابخانه و استادبوم ورزشی و نظائر آن در شهرستانها و بعضی بخش های مستعد که پایگاههای تجلی احساسات پاک شادوستی و میهن پرستی است.

۱۱- تأمین آب مشروب شهرها و مزارع گیلان شرقی از طریق احداث تونل شرقی سفید رود و ساختمان سد پلرود که آرزوی دیرینه مردم این ناحیه است.

۱۲- ساختمان خانه های سازمانی و اربابان قیمت برای کارمندان و کارگران و طبقات متوسط در شهرها. این خواسته ها بدیهی است نه چندان بلند نظرانه و وسیع است که تحقق آن در این دوران شکوفان از حوصله برنامه های انقلابی دولت خارج باشد بلکه خود فصولی از برنامه عمرانی پنجم جاری است که مسلماً مورد توجه دولت واقع خواهد شد و بتدریج بمرحله اجرا در خواهد آمد و گیلانیان نیز در این عصر خجسته مانند همه هم میهنان همچنانکه تاکنون از خوان گسترده شاهانه بهره برده اند بهره مند خواهند شد. متشکرم (احسنت).

۳- تصویب صورت جلسه قبل

رئیس- راجع به صورت جلسه دفعه گذشته نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه تصویب میشود.

۴- تقدیم دو فقره لایحه ۱- اساسنامه سازمان توسعه کشاورزی و دامپروری و رامین و گرمسار ۲- لایحه واگذاری اراضی مورد نیاز اداره کل هواپیمائی کشوری از منابع ملی شده در شهرستان گرمسار، بوسیله آقای دکتر هما یونفر معاون وزارت کشاورزی و منابع طبیعی

رئیس- وارد دستور میشویم آقای دکتر هما یونفر بفرمائید.

دکتر هما یونفر- (معاون وزارت کشاورزی) - با کسب اجازه از مقام ریاست دولایحه است یکی مربوط به بنگاه دامپروری و رامین و گرمسار و دیگری مربوط به واگذاری ۲۶۳ هکتار از اراضی ملی شده شهرستان کرمان به اداره کل هواپیمائی کشوری میباشد لوائح برای تصویب تقدیم ساحت مقدس مجلس شورای ملی میشود.

رئیس- لوائح به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی

گزارش شور دوم از کمیسیون راه بمجلس شورای ملی

کمیسیون راه در جلسه روز پنجشنبه ۱۳۵۳/۲/۱۹ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط بموافقتنامه حمل و نقل هوائی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری فرانسه را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

رئیس کمیسیون راه - دکتر غلامرضا عدل

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده واحده و کلیات آخر لایحه، خانمها و آقایانی که موافقتخواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه بدولت ابلاغ میشود.

۶- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون کشور راجع باصلاح ماده ۱۰ قانون گذرنامه و ارسال بمجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم اصلاح ماده ۱۰ قانون گذرنامه مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون کشور

به مجلس شورای ملی

کمیسیون کشور در جلسه روز پنجشنبه پنجم اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ با حضور آقای احمد اقبال معاون وزارت امور خارجه لایحه شماره ۶۷۳۷۴ مورخ ۱۳۵۲/۹/۱۳ دولت راجع به اصلاح ماده ۱۰ قانون گذرنامه که گزارش شور اول آن بشماره ۹۶۲ چاپ گردیده باتوجه به پیشنهاد رسیده برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاحاتی تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بشرح زیر بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون اصلاح ماده ۱۰ قانون گذرنامه

ماده واحده - بندهای ۳ و ۷ ماده ۱۰ بشرح زیر

اصلاح میشود:

بنده ۳ - رئیس ستاد بزرگ ارتشتاران - ندیمه علیاحضرت شهبانوی ایران - رئیس سازمان برنامه و بودجه - رئیس و دادستان دیوانعالی کشور - رئیس کل تشریفات شاهنشاهی - رئیس دفتر مخصوص شاهنشاهی - رئیس دفتر مخصوص علیاحضرت شهبانوی ایران - رئیس بانک مرکزی - رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران و همسران آنها.

بنده ۷ - مأمورین عالیرتبه وزارت دربار شاهنشاهی بمعرفی وزیر دربار شاهنشاهی.

مخبر کمیسیون کشور - رضاسجادی

گزارش شور دوم از کمیسیون امور خارجه

بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه یکشنبه ۱۳۵۳/۲/۱۵ با حضور نمایندگان دولت لایحه اصلاح ماده ۱۰ قانون گذرنامه مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون کشور را عیناً تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور خارجه - دکتر یحیی شمس

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟

(اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟

(اظهاری نشد) بماده واحده و کلیات آخر لایحه رأی

میگیریم خانمها و آقایانی که موافقتخواهش میکنم قیام

فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب بمجلس سنا فرستاده می شود.

۷- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دارائی راجع بیکنواخت ساختن بهای فروش فرآورده های نفتی بشرکت های هواپیمائی ایران و ارسال بمجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم بکنواخت ساختن بهای

فروش فرآورده های نفتی بشرکت های هواپیمائی ایران

مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون دارائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه روز پنجشنبه نوزدهم اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ با حضور آقای دکتر محمود کاشفی معاون وزارت دارائی لایحه شماره ۱۴۰۰ مورخ ۱۳۵۳/۱/۲۷ راجع به یکنواخت ساختن بهای فروش فرآورده های نفتی بشرکت های هواپیمائی ایران را که گزارش شور اول آن بشماره ۱۱۴۰ چاپ شده است برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و باتوجه به پیشنهاد های رسیده مصوبه شور اول را با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم

میدارد.

لایحه قانون بکنواخت ساختن بهای فروش

فرآورده های نفتی بشرکت های هواپیمائی ایران

ماده واحده - بمنظور بکنواخت نمودن بهای فروش فرآورده های نفتی در داخل کشور از تاریخ تصویب این قانون شرکتهای مذکور در ماده ۱۲ و تبصره ۲ ماده ۱۲ قانون تأسیس شرکت هواپیمائی ملی ایران و مقررات بهره برداری هوائی کشوری مصوب سال ۱۳۴۵ بهای فرآورده های خریداری خود را به نرخهای جاری پرداخت خواهند نمود.

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی

گزارش شور دوم از کمیسیون راه

بمجلس شورای ملی

کمیسیون راه در جلسه روز پنجشنبه ۱۳۵۳/۲/۱۹ با حضور آقای مهندس دری معاون وزارت راه و آقای دکتر محمود کاشفی معاون وزارت دارائی لایحه بکنواخت ساختن بهای فروش فرآورده های نفتی بشرکت های هواپیمائی ایران را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

رئیس کمیسیون راه - دکتر غلامرضا عدل

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده واحده و کلیات آخر لایحه رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقتخواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب بمجلس سنا فرستاده میشود.

۸- طرح گزارش شور اول کمیسیون کشاورزی و منابع طبیعی راجع به واگذاری دو هزار هکتار از منابع ملی شده اطراف چاه بهار به شهرداری چاه بهار

رئیس - گزارش شور اول واگذاری دو هزار هکتار از منابع ملی شده اطراف چاه بهار به شهرداری چاه بهار مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون کشاورزی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون کشاورزی و منابع طبیعی در جلسه روز سه شنبه ۵۳/۱/۲۰ با حضور آقای دکتر همایونفر معاون وزارت کشاورزی و منابع طبیعی لایحه شماره ۷۳۷۴۰ مورخ ۵۲/۱۲/۸ دولت راجع به واگذاری دو هزار هکتار از منابع ملی شده اطراف چاه بهار به شهرداری چاه بهار را که در جلسه روز پنجشنبه ۵۲/۱۲/۲۲ تقدیم و بشماره ۱۱۰۶ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاحاتی تصویب کرد.

لایحه قانون واگذاری دو هزار هکتار از منابع ملی شده اطراف چاه بهار به شهرداری چاه بهار

ماده واحده - بوزارت کشاورزی و منابع طبیعی اجازه داده میشود تا دو هزار هکتار از منابع ملی شده اطراف شهر چاه بهار را براساس نقشه جامع پهاادی که بتصویب مقامات مربوط میرسد بلاعوض در اختیار شهرداری چاه بهار بگذارد، واگذاری این اراضی بسازمانهای دولتی و مؤسسات عام المنفعه مجانی خواهد بود و اجازه درازمدت اراضی مذکور برای مصارف خانه سازی و تأسیسات شهری غیر دولتی طبق آئین نامه ای است که به پیشنهاد مشترک وزارت کشور و وزارت

کشاورزی و منابع طبیعی بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

مخبر کمیسیون کشاورزی و منابع طبیعی - مهندس نظمی

گزارش شور اول از کمیسیون کشور

بمجلس شورای ملی

کمیسیون کشور در جلسه ۱۳۵۳/۲/۵ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط بواگذاری دوهزار هکتار از منابع ملی شده اطراف چاه بهار بشهرداری چاه بهار را مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون کشاورزی و منابع طبیعی را با اصلاحاتی تصویب کرد.

اصلاحات مزبور در جلسه سه شنبه ۵۳/۲/۱۷ کمیسیون کشاورزی و منابع طبیعی مورد تأیید و تصویب قرار گرفت.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون کشور - رضا سجادی

گزارش شور اول از کمیسیون دارائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۵۳/۱/۲۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط بواگذاری دوهزار هکتار از منابع ملی شده اطراف چاه بهار بشهرداری چاه بهار را مورد رسیدگی قرارداد و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ربیگی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

مقام معظم مجلس شورای ملی

پیشنهاد شور اول بماده واحده (لایحه قانون واگذاری دوهزار هکتار از منابع ملی شده اطراف چاه بهار بشهرداری چاه بهار):

ماده واحده - بوزارت کشاورزی و منابع طبیعی

اجازه داده میشود تا هر اندازه که لازم باشد از منابع ملی شده اطراف شهرها را بر اساس نقشه جامع باهادی که بتصویب مقامات مربوط میرسد بلاعوض در اختیار شهرداریها بگذارد الی آخر.

باتقدیم احترام - مهندس حسین ایمان زهرائی

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

محترماً پیشنهاد می نماید: تبصره زیر به ذیل ماده واحده واگذاری دوهزار هکتار از منابع ملی شده به شهرداری چاه بهار اضافه شود:

تبصره - بند چاه بهار نیز نظیر بند رعاس مشمول مقررات تشویقی تبصره ۵۹ قانون بودجه سال ۱۳۵۲ کل کشور میباشد.

رئیس - لایحه و پیشنهادها برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۹- طرح گزارش شور اول کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری راجع به اصلاح ماده ۱۱۶ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی

رئیس - گزارش شور اول اصلاح ماده ۱۱۶ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۱۵ اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ با حضور تیمسار سپهد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه شماره ۱۷۸۴ مورخ ۱۳۵۳/۲/۱ دولت راجع باصلاح ماده ۱۱۶ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را که در جلسه روز سه شنبه ۵۳/۲/۱۰ تقدیم وبشماره ۱۱۴۳ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرارداد و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون اصلاح ماده ۱۱۶ قانون استخدام

نیروهای مسلح شاهنشاهی

ماده واحده - در ماده ۱۱۶ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی بعد از عبارت «فرماندهان

گزارش شور دوم از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ با حضور آقای دکتر بهرون معاون وزارت آبادانی ومسکن لایحه شماره ۷۴۶۵۸ مورخ ۱۳۵۲/۱۲/۱۹ دولت راجع به تغییر نام وزارت آبادانی ومسکن بوزارت مسکن وشهرسازی وتعیین وظایف آنرا که گزارش شور اول آن بشماره ۱۱۱۱ چاپ گردیده است باتوجه به پیشنهادهای رسیده مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون تغییر نام وزارت آبادانی ومسکن بوزارت

مسکن وشهرسازی وتعیین وظایف آن

ماده ۱۵ - تعاریف:

تعاریف واصطلاحات و مصادیق ساختمانهای دولتی از نظر اجرای این قانون بشرح زیر است:

۱- طرح جامع سرزمین:

طرح جامع سرزمین، طرح فیزیکی است که شامل استفاده از سرزمین در قالب سیاست های ملی از طریق بررسی امکانات و منابع، مراکز جمعیت شهری و روستائی کشور و حدود توسعه و گسترش شهرها و شهرکهای فعلی و آینده و قطبهای صنعتی و کشاورزی و مراکز جهانگردی و خدماتی بوده و در اجرای برنامه های عمرانی بخشهای عمومی و خصوصی ایجاد نظم و هماهنگی نماید.

۲- طرح جامع شهر:

طرح جامع شهر، عبارت از طرح بلندمدتی است که در آن نحوه استفاده از اراضی و منطقه بندی مربوط بحوزه های مسکونی - صنعتی - بازرگانی - اداری - کشاورزی و تأسیسات و تجهیزات و تسهیلات شهری و نیازمندیهای عمومی شهری خطوط کلی ارتباطی و مکان پایانه ها (ترمینال) و فرودگاهها و بنادر و سطوح لازم برای ایجاد تأسیسات و تجهیزات و تسهیلات عمومی، مناطق نوسازی، بهسازی و اولویتهای مربوط بآنها تعیین میشود. ضوابط و مقررات مربوط بکلیه موارد فوق و همچنین ضوابط

نیروهای سه گانه، عبارت «و گارد شاهنشاهی» اضافه میگردد.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - رضا پیرزاده

گزارش شور اول از کمیسیون نظام

بمجلس شورای ملی

کمیسیون نظام در جلسه ۱۷ اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ با حضور تیمسار سپهد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه مربوط باصلاح ماده ۱۱۶ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

پیشنهاد میکنم در لایحه اصلاح ماده ۱۱۶ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی ماده واحده به ترتیبی تنظیم شود که اصل ماده قانون قبلی بانضمام عبارت اصلاحی که اضافه میشود در يك ماده واحده نوشته شود.

رئیس - لایحه و پیشنهاد برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۰- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری راجع به تغییر نام وزارت آبادانی و مسکن بوزارت مسکن و شهر سازی وتعیین وظایف آن و ارسال به مجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم تغییر نام وزارت آبادانی ومسکن به وزارت مسکن وشهرسازی وتعیین وظایف آن مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

مربوط به حفظ و نمایش بناهای تاریخی و مناظر طبیعی، تهیه و تنظیم میگردد. طرح جامع شهر بر حسب ضرورت قابل تجدید نظر خواهد بود.

۳- طرح تفصیلی:

طرح تفصیلی عبارت از طرحی است که بر اساس معیارها و ضوابط کلی طرح جامع شهر نحوه استفاده از زمینهای شهری در سطح مجلات مختلف شهر و موقعیت و مساحت دقیق زمین برای هر یک از آنها و وضع دقیق و تفصیلی شبکه عبور و مرور و میزان تراکم جمعیت و تراکم ساختمانی در واحد های شهری و اولیتهای مربوط به مناطق بهسازی و نوسازی و توسعه و حل مشکلات شهری و موقعیت کلیه عوامل مختلف شهری در آن تعیین میشود و نقشهها و مشخصات مربوط به مالکیت بر اساس مدارک ثبتی تهیه و تنظیم میگردد.

۴- طرح هادی:

طرح هادی عبارت از طرحی است که در آن جهت گسترش آبی شهر و نحوه استفاده از زمینهای شهری برای عملکرد های مختلف بمنظور حل مشکلات حاد و فوری شهر و ارائه راه حل های کوتاه مدت و مناسب برای شهر هائی که دارای طرح جامع نمیشاند تهیه میشود.

۵- ساختمانهای دولتی که اعتبار آن از بودجه کل کشور تأمین میگردد از نظر اجرای این قانون عبارتست از:

الف - ساختمان های اداری و وزارتخانهها و مؤسسات دولتی و ساختمانهای انتظامی و ندامتگاهها.

ب - ساختمانهای بهداشتی از قبیل بیمارستانها - درمانگاهها - آسایشگاهها - شیرخوارگاهها و سایر مراکز بهداشتی و درمانی و تنظیم خانواده و مراکز رفاه و نظائر آن.

ج - ساختمانهای آموزشی - دانشگاهها -

انستیتوها - کتابخانهها - مدارس عالی - آموزشگاهها -

هنرستانها - مراکز آموزش حرفه ای و روستائی - دبیرستانها و دبستانها و سایر مراکز تعلیم و تربیت.

د - ساختمانهای ورزشی - ورزشگاهها - استادیومها و سایر تأسیسات ورزشی.

۵- مراکز ارتباطی از قبیل دفاتر پست - مراکز تلفن و تلگراف و نظائر آن.

۹- ساختمانهای متفرقه از قبیل کانهای جوانان - اردوگاهها و هتلها و مهمانسراها و ساختمانهای مربوط به سازمانهای خیریه و نظائر آن.

۲۵۵- از تاریخ تصویب این قانون، نام وزارت آبادانی و مسکن بوزارت مسکن و شهرسازی تغییر مییابد.

ماده ۳۵۵- بمنظور اتخاذ و اعمال سیاستها و تنظیم برنامه های جامع و هماهنگ برای تعیین مراکز جمعیت و ایجاد تعادل مطلوب بین جمعیت و وسعت شهرها در سطح کشور، تأمین مسکن و توسعه و بهبود استانداردهای کمی و کیفی مسکن بسا توجه به هدفها و مقتضیات توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور و همچنین ایجاد هماهنگی و تمرکز در تهیه و اجرای طرحها و ساختمانهای دولتی، وظائف وزارت مسکن و شهرسازی علاوه بر اجرای آن قسمت از وظائف و اعمال اختیاراتی که بموجب قانون تأسیس وزارت آبادانی و مسکن در تاریخ تصویب این قانون بعهده وزارت آبادانی و مسکن محول میباشد و قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران و سایر قوانین و مقررات شرح زیر تعیین میگردد:

۱- برنامه ریزی:

الف - جای یابی شهرها و مراکز جمعیت آینده با توجه به عوامل محدود کننده از قبیل کمبود منابع آب و استفاده های مختلف از زمین با رعایت اولویت برای مصارف کشاورزی از طریق تهیه طرح جامع سرزمین با توجه بمقررات ماده ۱۳ و بند ۱ ماده ۱۷ قانون تجدید تشکیلات و تعیین وظائف سازمانهای وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و انحلال وزارت منابع طبیعی.

ب - تعیین حدود توسعه و ظرفیت شهر های فعلی و آینده و طرح و تنظیم نقشه توزیع جمعیت.

ج - تهیه و تنظیم سیاستها و خط مشی های اجرایی و ضوابط لازم برای هدایت و کنترل شهرنشینی در جهت تحقق طرح جامع سرزمین.

د - مشخص نمودن شهرها و شهرکها از نظر فعالیتهای صنعتی - کشاورزی - جهانگردی - تاریخی -

تبصره - مواردی که دارای قانون خاص میباشد از بند ب قسمت ۲ و بند ج قسمت ۳ ماده ۳ مستثنی میباشد.

۵- تهیه و تنظیم موازین و استانداردها و مشخصات فنی برای ساختمانها و مسکن و تحقیق و بررسی مسائل مربوط به ساختمان و مصالح ساختمانی و نیز تهیه و پیشنهاد استانداردهای لازم برای مصالح ساختمانی.

۴- تهیه و اجرای طرحهای ساختمانهای دولتی بشرح مذکور در بند ۵ ماده ۱۵.

۵- تهیه و اجرای طرحهای عمران شهری در دست اجراء و طرحهایی که انجام آن از طرف وزارتخانهها و سازمانهای ذیربط در صورت قبول وزارت مسکن و شهرسازی بآن وزارت محول میگردد.

۶- اعمال سیاست دولت و نظارت نسبت باراضی خالصه و موات که طبق مقررات قانون انحلال بنگاه خالصجات و ماده ۱۷ قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر و قانون ثبت اراضی موات اطراف تهران و قانون ثبت اراضی موات اطراف شهر - های غیر تهران مصوب سالهای ۱۳۳۱ و ۱۳۳۴ و قانون راجع باراضی دولت و شهرداریها و اوقاف و بانکها مصوب سال ۱۳۳۵ و اصلاحی آن مصوب سال ۱۳۳۹ امور آنها بسازمان مسکن یا وزارت آبادانی و مسکن محول گردیده است.

ماده ۴۵۵- ریاست شورای عالی شهرسازی بعهده نخست وزیر است و علاوه بر اعضاء فعلی، سرپرست سازمان جلب سیاحت نیز عضو شورای عالی شهرسازی خواهد بود و تصمیمات شورا با حداقل شش رأی معتبر میباشد.

ماده ۵۵۵- وزارتخانهها و مؤسسات دولتی مکلفند برای تهیه و اجرای طرحهای مسکن و ساختمانی مورد نیاز خود بشرح مذکور در ماده ۱ این قانون بوزارت مسکن و شهرسازی مراجعه نمایند.

ماده ۶۵۵- وزارت مسکن و شهرسازی میتواند برای اجرای بعضی از طرحهای ساختمانی دولتی یا طرحهای مسکن سازمان ذیربط تفویض اختیار نماید.

ماده ۷۵۵- آن قسمت از طرحهایی که سازمانهای ذیربط بتوانند آنها را آسان تهیه و اجرا نمایند توسط آئین نامه لازم مشخص خواهد شد.

خدمانی و نیز تعیین شهرهای مختلط از جهات فوق بسا توجه بطرح جامع سرزمین.

۵- بررسی ارتباط شهرهای فعلی و آینده در سطح منطقه و کشور.

و - تعیین استانداردها برای مسکن و ساختمانهای دولتی و تأسیسات شهری.

ز - بررسی مستمر نیازمندی های مسکن، ساختمانهای دولتی، خانه های سازمانی و تهیه برنامه های مورد لزوم.

تبصره - طرح جامع سرزمین پس از تصویب شورای عالی شهرسازی برای کلیه وزارتخانهها و مؤسسات و شرکتهای دولتی در امور مربوط بآنها لازم الاجراء بوده و در تهیه و تنظیم طرحهای شهری باید از آن متابعت شود.

۲- شهرسازی:

الف - تهیه طرح جامع برای هر یک از شهرها با توجه بضوابط و استانداردهای مصوب و تعیین ضوابط و استانداردها برای تهیه نقشه های هادی و اعلام آن بوزارت کشور.

ب - نظارت بر فعالیتهای شهرسازی بخش خصوصی از حیث رعایت معیارها و ضوابط شهرسازی.

۳- مسکن:

الف - تهیه و اجرای طرحهای تأمین مسکن و خانه سازی که با اعتبارات دولت انجام میشود در سراسر کشور بسا رعایت مقررات مندرج در قوانین شهرداریها در مورد تحصیل پروانه ساختمانی.

ب - اجرای طرحهای مربوط به خانه های سازمانی بصورت مستقل.

خانه های سازمانی که جزئی از طرح کلی دیگر هستند از شمول این بند مستثنی میشوند.

ج - نظارت در امور شرکتهائی که منحصر آ در زمینه ایجاد و احداث واحدهای مسکونی فعالیت دارند و کمک و راهنمایی بمؤسسات مذکور. نحوه نظارت و کمک و راهنمایی باین نوع شرکتهای طبق آئین نامه ای خواهد بود که با پیشنهاد وزارت مسکن و شهرسازی بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تصوه - اجرای طرحهای ساختمانی سازمانها و مؤسسات خیریه به تشخیص وزارت مسکن و شهرسازی بسازمانهای مربوط واگذار میشود که طبق مفاد ماده ۲۱ قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۱۰ عمل نمایند.

۸۵۵۶ - بوزارت مسکن و شهرسازی اجازه داده میشود بمنظور اجرای وظایف مربوط به تهیه زمین و مسکن و خدمات مهندسی و تحقیقات و بررسی مسائل مربوط بساختمان و مصالح ساختمانی شرکت باشا کتهائی تأسیس و آنها را بطریق بازرگانی اداره نماید. اساسنامه این شرکتها و همچنین تغییراتی که در جهت اجرای این قانون باید در اساسنامه سازمان مسکن داده شود بنا به پیشنهاد وزارت مسکن و شهرسازی و تأیید هیأت وزیران بتصویب کمیسیونهای مسکن و شهرسازی و دارائی و استخدام مجلسین خواهد رسید. شرکتهای مذکور میتوانند باشا کتهائی که در زمینههای فوق فعالیت دارند مشارکت نمایند.

۹۵۵۶ - ایجاد شهر و شهرک غیر روستائی در خارج از محدوده قانونی و حریم شهرها موکول بموافقت و پیشنهاد وزارت مسکن و شهرسازی و تصویب شورای عالی شهرسازی خواهد بود.

۱۰۵۵۶ - آئین نامه های لازم در اجرای این قانون از طرف وزارت مسکن و شهرسازی تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - رضایی پیرزاده

گزارش شور دوم از کمیسیون آبادانی و مسکن بمجلس شورای ملی

کمیسیون آبادانی و مسکن در جلسه ۱۷ اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط به تغییر نام وزارت آبادانی و مسکن بوزارت مسکن و شهرسازی و تعیین وظایف آنرا برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و تصویب کرد.
اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون امور

استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون آبادانی و مسکن - مهندس احمد احتشام شهیدی

گزارش شور دوم از کمیسیون دارائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۱۹ اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط به تغییر نام وزارت آبادانی و مسکن بوزارت مسکن و شهرسازی و تعیین وظایف آنرا برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی

رئیس - ماده اول قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

۱۵۵۶ - تعاریف:

تعاریف و اصطلاحات و مصادیق ساختمانهای دولتی از نظر اجرای این قانون بشرح زیر است:

۱- طرح جامع سرزمین:

طرح جامع سرزمین، طرح فیزیکی است که شامل استفاده از سرزمین در قالب سیاست های ملی از طریق بررسی امکانات و منابع، مراکز جمعیت شهری و روستائی کشور و حدود توسعه و گسترش شهرها و شهرکهای فعلی و آینده و قطبهای صنعتی و کشاورزی و مراکز جهانگردی و خدماتی بوده و در اجرای برنامه های عمرانی بخشهای عمومی و خصوصی ایجاد نظم و هماهنگی نماید.

۲- طرح جامع شهر:

طرح جامع شهر، عبارت از طرح بلندمدتی است که در آن نحوه استفاده از اراضی و منطقه بندی مربوط بحوزه های مسکونی - صنعتی - بازرگانی - اداری - کشاورزی و تأسیسات و تجهیزات و تسهیلات شهری و نیازمندیهای عمومی شهری خطوط کلی ارتباطی و مکان

پایانه ها (ترمینال) و فرودگاهها و بنادر و سطوح لازم برای ایجاد تأسیسات و تجهیزات و تسهیلات عمومی، مناطق نوسازی، بهسازی و اولویتهای مربوط بآنها تعیین میشود و ضوابط و مقررات مربوط بکلیه موارد فوق و همچنین ضوابط مربوط به حفظ و نمایش بناهای تاریخی و مناظر طبیعی، تهیه و تنظیم میگردد. طرح جامع شهر بر حسب ضرورت قابل تجدیدنظر خواهد بود.

۳- طرح تفصیلی:

طرح تفصیلی عبارت از طرحی است که بر اساس معیارها و ضوابط کلی طرح جامع شهر نحوه استفاده از زمینهای شهری در سطح محلات مختلف شهر و موقعیت و مساحت دقیق زمین برای هر یک از آنها و وضع دقیق و تفصیلی شبکه عبور و مرور و میزان تراکم جمعیت و تراکم ساختمانی در واحدهای شهری و اولویتهای مربوط بمنطقه بهسازی و نوسازی و توسعه و حل مشکلات شهری و موقعیت کلیه عوامل مختلف شهری در آن تعیین میشود و نقشه ها و مشخصات مربوط بمالکیت بر اساس مدارک ثبتی تهیه و تنظیم میگردد.

۴- طرح هادی:

طرح هادی عبارت از طرحی است که در آن جهت گسترش آتی شهر و نحوه استفاده از زمینهای شهری برای عملکردهای مختلف بمنظور حل مشکلات حاد و فوری شهر و ارائه راه حل های کوتاه مدت و مناسب برای شهرهایی که دارای طرح جامع نمی باشند تهیه میشود:

۵- ساختمانهای دولتی که اعتبار آن از بودجه کل کشور تأمین میگردد از نظر اجرای این قانون عبارتست از:

الف - ساختمان های اداری وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و ساختمانهای انتظامی و ندامتگاهها.

ب - ساختمانهای بهداشتی از قبیل بیمارستانها - درمانگاهها - آسایشگاهها - شیر خوارگاهها و سایر مراکز بهداشتی و درمانی و تنظیم خانواده و مراکز رفاه و نظائر آن.

ج - ساختمانهای آموزشی - دانشگاهها - انستیتوها - کتابخانه ها - مدارس عالی - آموزشگاهها - هنرستانها - مراکز آموزش حرفه ای و روستائی -

دبیرستانها و دبستانها و سایر مراکز تعلیم و تربیت.

د - ساختمان های ورزشی - ورزشگاهها - استادیومها و سایر تأسیسات ورزشی.

ه - مراکز ارتباطی از قبیل دفاتر پست - مراکز تلفن و تلگراف و نظائر آن.

و - ساختمانهای متفرقه از قبیل کانهای جوانان - اردوگاهها و هتلها و مهمانسراها و ساختمانهای مربوط به سازمانهای خیریه و نظائر آن.

رئیس. در ماده اول نظری نیست؟ آقای حکمت یزدی

بفرمائید.

حکمت یزدی - حریف مجلس ما خود همیشه دل میبرد

علی الخصوص که پیرایه ای بر او بستند

لایحه قانون تغییر نام وزارت آبادانی و مسکن مثل اینکه مسئله آبادانی تمام شده الحمدلله آنقدر آبادانی کرد وزارت آبادانی و مسکن، که دیگر نیازی به آبادانی ندارد. فقط مانده مسکن و شهرسازی بنده نمیدانم از این تغییر نام چه بهره ای میگیریم.

سه نگرده بزیشم ار او را پریشان خوانی و حریر و پرند (احسن).

شما در زیر این تغییر نام چه بهره ای میرید و چه مقصودی دارید؟ بنده بسیار متأسفم که نبودم و در مسافرت بودم تا اینکه عرایضی را در شور اول بکنم بایشهاداتی بساحت مقدس مجلس شورای ملی تقدیم بکنم ولی وقتیکه من این لایحه را خواندم متأسف شدم که برای این لایحه حتماً باید يك كتاب لغت، يك دیکسیونر، دوسه تا معلم صرف و نحو، چند نفر شاخص وارد و آشنا بر موزاد بیات را بکمک گرفت تا ببینیم این مبتدائی که اینجا آورده شده خبرش کجاست و این مضامینی که اینجا آورده شده مضاف البهش کجاست و این الفاظ و کلمات چه دردی را دوامیکند (یکی از نمایندگان - شعر نوین است) عجب است مصادیق را در ۱۰-۱۲ سال قبل تعیین کرده اند امروز تعاریف را می آورید؟ (دکتر الموتی - اینطور نیست آقای حکمت این حرفها چیست؟ شما موافقید یا مخالف چرا با الفاظ بازی میکنید حرفتان را بفرمائید همه اش که نمیشود کار این مملکت را بشعر درست کرد) اجازه بدهید از شما که لیدر هستید بعد است که عصبانی بشوید اجازه بدهید من عرض را

بکنم بعد شما به عرایض بنده جواب بد (بهید دکتر الموتی - بفرمائید جوابتان را عرض میکنم) عرض میکنم کلمه طرح جامع شهر تعریف شده توجه میکنید آقای دکتر الموتی؟ طرح جامع شهر، طرح تفصیلی، طرح هادی الان دارید تعریف میکنید شما این کلمات را چند سال قبل بر روی آن نقشه تعیین کردید (بکنفر از نمایندگان - چه معنی دارد؟) اشکالش این است اگر آنچه‌هایی را که در آن روز عمل کرده‌اید با این تعاریف نتواند بایستی آنرا عوض کنید شما اینجا دارید تعریف میکنید مصداق را همیشه اول تعیین کرد این یک بحث مسلم حقوقی است اول کلاهبرداری زده قانون تعریف میکند بعد یکی را مصداق آن قرار میدهد نه اینکه اول مصداق را تعیین بکنند و بعد تعریفش بکنند این بحث مسلمی است آقای الموتی و بعد من معتقدم با قوانین مختلفی که داریم قوانینی داریم مربوط بشورای شهرسازی قوانینی داریم که الان در شرف تصویب است مربوط بمحیط زیست قانونی که مربوط باختیارات قبلی وزارت آبادانی و مسکن است اینها یک سلسله قوانینی است با اختیاراتی که شهرداری دارد بیاید و افعال این قوانین را بسنجید حدود مسئولیت‌ها را تعیین کنید چقدر ناراضی امروز شهرداری میسازد مراجعه بکنید ببینید مراجعین شهرداری چه میکنند بحث مخالفت نیست این دردی است که من! باز گویم و شما باید همگامی کنید تارفع شود و هیچ بحث مخالفت نیست بنده عرض میکنم که نبودم و الان عرضم را میکنم اگر قبول کردید برگردد بکمسیون عرایضم را آنجا میکنم شاید یک قانون منقحی بشود اگر قبول نکردید همین قانون باشد من که مجربش نیستم بهر حال این قوانین مختلفی که داریم بنشینیم یک بررسی کامل بکنیم که حدود مسئولیت‌ها روشن شود شما امروز وقتی می‌آید تعریف میکنید و میگوید طرح جامع شهر، طرح تفصیلی، طرح هادی بقدری مردم آزرده خاطر هستند که فکر میکنند باز طرحی در کار است، طرح جامع، طرح تفصیلی، طرح داخل محدوده و خارج از محدوده و از این کلمات بجای اینها شما بیاید قوانین موجود را با هم مقایسه کنید ببینید کجا تعارض دارد، کدام حدش در اختیار کیست، حدود مسئولیت‌ها روشن شود و کسی که مسئول است پاسخگوی مردم باشد. آنطور نباشد که در

جلسه بودجه آقای شهردار بگوید این قسمت‌ها بمن مربوط است و آن قسمت‌ها بفلان کس مربوط است! بفلانی مراجعه میکنی میگوید بمن مربوط نیست بحث اینست که حدود کارها را روشن کنید. اما در متن عبارت بنده از آقایانی که اهل عبارت و اهل ادب هستند سؤال میکنم نوشته تعاریف و اصطلاحات و مصداق ساختمانهای دولتی، این مضافات را که آورده‌اید، معنایش اینست یعنی تعاریف ساختمانهای دولتی، مصداق ساختمانهای دولتی و اصطلاحات ساختمانهای دولتی، این «او» «او» عطف است پشت سر هم آورده‌اید، مضاف الیه تمام مضافها ساختمانهای دولتی است و شما می‌خواهید تعاریف و اصطلاحات و مصداق، مضاف الیه اش ساختمانهای دولتی باشد. مضاف الیه تمام اینها ساختمانهای دولتی است. (ریگی - پیشنهاد اصلاح عبارتی بدهید) بعد این عبارت‌ها را، بنده استدعای کنم، شما که میفرمائید به شروع الفاظ کار نداشته باشیم جناب آقای الموتی، عرض میکنم همانقدر که شما دلالتان برای مملکت میطبد قلب ما هم میطبد، هیچکس وطن پرست تر از دیگری نیست همه یکسانند. همه علاقمندیم که مسأله مسکن واقعاً حل شود. همه علاقمندیم و همه می‌خواهیم که واقعاً خانه‌ارزان قیمت در اختیار آحاد و افراد مردم این مملکت قرار گیرد. همه می‌خواهیم بورس بازی زمین از میان برود، همه می‌خواهیم که فرمان اعلیحضرت آنطور که باید تفسیر و اجرا شود (احسن) نه اینکه یک روز اینچنین تفسیر شود و روز دیگر آنچنان تفسیر شود همه می‌خواهیم طرح جامع و غیره انجام گیرد اینجا مینویسد: طرح جامع سرزمین، طرح فیزیکی است که شامل استفاده از سرزمین در قالب سیاست‌های ملی .... مگر قرار بود در قالب سیاست‌های غیر ملی باشد؟ از طریق بررسی امکانات و منابع، مراکز جمعیت شهری و روستائی کشور و حدود توسعه و گسترش شهرها و شهرک‌های فعلی و آینده و قطب‌های صنعتی و کشاورزی و مراکز جهانگردی و خدماتی بوده و در اجرای برنامه‌های عمرانی، بخش‌های عمومی و خصوصی ایجاد نظم و هماهنگی نماید بهر حال این عبارات را آقایان دقت کنید شما می‌گویید بنده بالفظ شعر سخن می‌گویم ولی مگر اینها الفاظ نیست؟ باز در طرح جامع شهر و باز در

طرح تفصیلی و طرح دیگر به‌مین صورت نوشته شده اما راجع ساختمانهای دولتی:

«الف: ساختمانهای اداری و وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی وزارتخانه‌ها و ...» وقتی که خواستید ساختمانهای دولتی را بشمارید امام صادقی که ما داریم در واقع مصداق ساختمانها از این شقوق جمع است، نه فقط ساختمانهای اداری و دولتی داریم ممکن است ساختمانهای غیر اداری هم باشد، آیا اینها جزء ساختمان دولتی نیست؟ و بعد، کلمه ندامتگاه یک کلمه مصطلح در قانون مانیست.

در بنده، ساختمانهای بهداشتی از قبیل بیمارستان‌ها کلمه از قبیل را استعمال کرده‌اید و بعداً در بنده «ج» کلمه ساختمانهای آموزشی، دانشگاهها، انستیتوها، کتابخانه‌ها و ... آخرین که طرز قانون نویسی نیست اینجا هم باید بگوئید از قبیل ... کلمه «از قبیل» باید تکرار شود اگر تعیین مصداق میکنید در ساختمانهای آموزشی، دانشگاهها، انستیتوها و سایر مراکز تعلیم و تربیت، مراکز ارتباطی در اینها هم کلمه از قبیل را باید بکار ببرید. ساختمانهای مربوط به وزارت پست و تلگراف و تلفن نمیدانم جزو مراکز ارتباطی است و با از قبیل دفاتر پست و تلگراف و تلفن است؟ بنا بر این تعیین مصداق هم که می‌کنند اقل باید تحت عنوانی باشد که همه مصداق را جمع کند بهر حال، در ماده یک بدو تقاضای من این بود و بسیار صادقانه است اگر این تقاضا قبول شود شما خودتان هم تصویب کننده هستید و هم مجری، ولی بنده اعتقاد دارم که ما شتابی نداریم اگر یکبار دیگر به کمسیون بروم که ما با قوانین مدونی که داریم کاملاً مقایسه کنیم و اکنون که می‌خواهیم مسائلی را بعنوان وظائف وزارت آبادانی و مسکن معین کنیم یک قانون جامع و مانعی باشد تضادی را که با قوانین مربوط به شهرداری و بخصوص قانون مربوط به محیط زیست که چند روز دیگر تصویب میشود، همه را ملاحظه بفرمائید و جهاتی را که با هم دارد مقایسه بفرمائید تا یک قانون مدونی باشد که بتواند به درد وزارت مسکن و شهرسازی بخورد، این عرض بنده بود در باره ماده یک متشکرم.

رئیس - آقای دکتر الموتی بفرمائید.

دکتر الموتی - با اجازه مقام محترم ریاست، بنده

برای آقای حکمت یزدی احترام زیادی قائل هستم. ایشان قاضی بسیار خوبی هستند ولی متأسفم که نمیدانم اخیراً تحت تأثیر چه مسائل و عواملی قرار گرفته‌اند که از قیافه یک قاضی منصف خارج شده‌اند. مطالبی که بیان میفرمایند مقداری احساسات است و مقداری سایر برنامه‌های حزبی و مقداری هم تبلیغ جناب حکمت شما که یک قاضی خوب هستید نباید تحت تأثیر این قبیل عوامل، که من نمیدانم چیست؟ از مسیر اصلی خارج شوید بهر صورت اینجا لایحه‌ای مطرح است (حکمت یزدی - من تحت تأثیر هیچ عاملی و مسأله‌ای نیستم) متأسفم از اینکه اینجا شما بایک جمله‌ای که گفتید فراکسیون خودتان را تخطئه کردید مجلس ایران نشسته است که آقای حکمت یزدی حضور داشته باشد یا نداشته باشد و یا بخاطر آقای حکمت یزدی لایحه رابه کمسیون برگرداند، بچه مناسبت؟ در مجلس ۲۶۸ وکیل هستند که ۳۷ نفرشان از فراکسیون شما هستند حق این است که اگر مطلبی هست و اگر لایحه‌ای مطرح است ببرید در فراکسیون خودتان مطالعه کنید، اگر شما نیستید و مسافرت رفتید آقای فخر طباطبائی هستند، جناب زهتاب هستند، جناب فضائی و دیگران هستند مطرح میفرمایند. چون شما سفر رفتید مجلس ایران منتظر بماند که کی از سفر برمیگردید؟! و با امروز مثلاً میل فرمودید که لایحه دوباره بکمسیون برگردد و مطرح نشود. این که درست نیست، این در شأن مجلس انقلاب نیست (صحیح است) جناب آقای حکمت! ما باید همیشه در سنگرمان باشیم و نظرمان را بدهیم نه اینکه خلاف آئین نامه رفتار کنیم موقعی که مواد مطرح است در کلیات یک سلسله مطالبی بگوئیم که از دهان یک قاضی شریف و مطلعی مثل شما بنظر من درست نیست. بهر حال لایحه‌ای است که دولت آورده می‌خواهد نام وزارت آبادانی و مسکن را به وزارت مسکن و شهرسازی تبدیل کنیم و سایر نام‌ها و تعاریف مواد آن هم مشخص است طرح جامع سرزمین، طرح جامع شهر، طرح هادی، و سایر مطالبی که شما با لحن تمسخر گفتید. یک مملکت پیشرو و متوقی این طرحها را لازم دارد. شهر سازی باید بر اساس ضوابط معین و صحیح باشد. این گرفتاری که امروز تهران دارد بعلمت عدم رعایت این مسائل است.

اگر همین طرح جامع و طرح هادی وجود داشت امروز این گرفتاریها را نداشتیم که بقول شما محدوده و خارج از محدوده پیش بیاید. در باره شهری مثل شهر تهران نتمه و طرحش از مدتی قبل، مطالعه شده که چه مقدار مساحت برای ۵ میلیون جمعیت کافست. امروز اگر مسأله محدوده و خارج از محدوده هست، بنده باید بگویم در درجه اول کسانی که خیلی علاقمندند که محدوده توسعه پیدا کند همان افراد زمین خواری هستند که شما به آن اشاره فرمودید. اینها می خواهند مقداری از اراضی خارج از محدوده داخل محدوده شود تا هر چه بیشتر منفعت ببرند. بنده نمی خواهم بگویم چنین نظری در اینجا بحث شده ولی اگر امروز میگوئیم برای شهرها محدود است بر اساس يك مطالعات دقیق علمی و صحیح است. البته ممکن است اشتباه هم داشته باشد ما نمی گوئیم تمام مطالعات، دقیق و صحیح است. امروز مملکت مامل همه ممالک دنیا گرفتار کمبود مسکن است. باید برای همه افراد که در این واحد جغرافیائی زندگی می کنند مسکن تهیه شود، همه ما خواستار آن هستیم. امروز مثل سابق نیست که هر کس بتواند يك زمینی بگیرد، در اینجا هم مثل همه جای دنیا، اینها يك تشکیلاتی می خواهد و برنامه ها و مطالعاتی باید باشد که دولت آماده مطالعه کرده و برای اینکار اعتبار کافی اختصاص داده است. يك روزی وزارت آبادانی و مسکن به خیلی کارهای دیگر رسیدگی می کرد که امروز بر اساس احتیاج مملکت ممکن است به وزارتخانه های دیگری محول شود. بنابراین امروز کار وزارت آبادانی و مسکن خلاصه و مشخص شده، این چه ایرادی دارد؟ ممکن است که جناب جابر انصاری دوست عزیز بنده که تازه وزیر آبادانی و مسکن شده اند، دو سال دیگر، سه سال دیگر بیابند و به او ایراد بگیرند و بگویند که خوب کار نکرده ای یا بعکس بگویند خوب کار کرده ای ولی امروز که این لایحه مطرح است و ما می خواهیم نام این وزارتخانه را تبدیل کنیم به وزارت مسکن و شهرسازی شما هم بما فکر بدهید که چه باید کرد؟ طرح جامع و طرح هادی که برای توسعه مسکن و شهرسازی داده شد اگر بر اساس آن مخالفت شود این بنظر من زیاد منبای علمی ندارد. بنده از نظر خودم

عرض میکنم که می گویم طرح هادی، طرح جامع و طرح تفصیلی طبیعی است که شهرهای بزرگ لازم دارد. ما اولین کشور جهان هستیم که در این راه قدم بر میداریم. یا مطالبی که فرمودید درباره عدم رضایت از شهرداریها، امروز مردم احتیاجاتی دارند، روز بروز احتیاجاتشان زیاد میشود، ممکن است شهرداریها چه از نظر نیروی انسانی و چه از نظر وضع مالی همه امکانات را نداشته باشند و ممکن است در انجام همه خواسته ها سعی زیاد نشده باشد، ماسد اینجا باشما مخالفتی نداریم، ولی ببینید از چه طریقی میشود اقدام کرد و عمل نمود که هم رضایت مردم جلب شود و هم آن چیزی که مصلحت يك شهر و مملکت است واقعاً بان عمل شود بنظر من آنها مسائلی نبود که در این لایحه پیشنهاد کنید، این لایحه در شور اول مطرح بود، پیشنهاداتی را نمایندگان اقلیت اگر علاقمند بودند مرحمت میفرمودند کمیسیونها مطالعه می کردند و احیاناً قبول می کردند. بنده چندبار در اینجا عرض کردم بار دیگر هم عرض می کنم این ایرادی که نمایندگان اقلیت در شور دوم لایحه در آخر لایحه عنوان میکنند و میگویند لایحه به کمیسیون برگردد برای ماقابل قبول نیست. شما از روزی که این لایحه به مجلس آمده اگر علاقمند بودید مطالعه میکردید پیشنهاد میدادید و به کمیسیون می رفتید مثل همه نمایندگان ملت، و این دیگر بستگی بنظر کمیسیون دارد که پیشنهاد شما یا بنده را قبول بکند یا رد کند. در آخرین روزی که لایحه برای شور دوم مطرح است و به سنا خواهد رفت آمدن و ایراد گرفتن بنظر من این عدم انجام وظیفه ایست که بعهدۀ همه ما محول است، باید در مرحله اول این کار را می کردید من وارد متن پیشنهادات شما نمی شوم ولی حق شما در آن مرحله است، آئین نامه مجلس حق هر نماینده را در هر مرحله مشخص کرده است. بهر صورت بنده فکر می کنم این وظایفی که بعهدۀ وزارت آبادانی و مسکن گذاشته شده وظایف بسیار سنگینی است وظایفی است که اگر دولت در اجرای آن توفیق پیدا کند که حتماً خواهد کرد؛ چون این دولت در طی ده سال خدمتگزاری صادقانه و صمیمانه نشان داد که در اجرای نیات عالی شاهنشاه بزرگ ما خدمات ارزنده ای انجام داده و مستلاً در این مورد خدمات بزرگتری انجام خواهد داد و در این راه توفیق

پیدا خواهد کرد، با حمایت و کمک ما و هدایت و راهنمایی شما، و همانطور که خودتان اشاره کردید همه ما به مملکتمان علاقه داریم و می خواهیم در همه شئون مملکت ما هر چه بیشتر به پیش برویم که اینک پیش رفته. در اینجا، امروز دوستان ما آقای کاظم سعودی و دیگران اشاره کردند می بینیم که در سطح جهانی مملکت بزرگ و پرافتخاری داریم. از همین پیشرفت هاست که در امر نفت و رشد اقتصادیمان و هزاران کار دیگر که در ۱۰ سال اخیر انجام شده همه ما و دولت نیز در آن نقش اساسی داشته ایم. بنابراین ما متشکر میشویم که جنابعالی بموقع، نه بی موقع تشریف میآوردید، پیشنهاد می دادید، به کمیسیون میرفت و مطرح میشد و احیاناً خیلی از پیشنهادات شما قبول میشد نه در شور دوم بنده با تأیید این لایحه که معتقدم يك کار اساسی و مهمی بعهدۀ وزارت مسکن و شهر سازی محول شده و يك لایحه بسیار خوبی است که امیدواریم دولت در اجرای آن توفیق حاصل بکند و بتواند ۲ مشکل مهمی که اکثر ممالک دنیا با آن مواجه هستند یعنی مسأله شهر سازی و مسأله مسکن بزودی دولت خدمتگزار حزبی بتواند این دو مشکل را تا حدودی که امکان دارد حل کند (احسن).

رئیس - آقای فخر طباطبائی بفرمائید.

فخر طباطبائی - عرض کنم مطالبی که جناب آقای الموتی لیدر محترم اکثریت فرمودند لازم بود خدمتشان در نهایت اخلاص عرض کنم که آئین نامه هیچ معنی نکرده است تا وقتی که لایحه شور اول و دوم را میگذرانند هر نماینده ای نظرش را بدهد و دوست عزیز ما جناب آقای حکمت مسافرت بودند مسافرتشان هم بخاطر خدمت بوده بنابراین حالا که برگشته اند و نظراتی هم روی این لایحه داشتند و توضیح دادند و بنظر من نظریات صائبی بود حالا در طرز جمله بندی ممکن است شما يك سلیقه ای داشته باشید و ایشان سلیقه دیگر و ولی نظرشان صائب بود خواستم عرض کنم توضیحات جنابعالی موجب بدعتی نشود که شور دوم از بین برود، در شور اول مسائلی بنظر من نمیرسد در شور دوم مشورت میکنیم و این معنای شور دوم است (دکتر الموتی - این فرمایش جنابعالی است ولی آقای حکمت گفتند چون من در مسافرت بودم

بر گردد بکمیسیون!) اگر پیشنهاد کردند که برگردد به کمیسیون، خوب شما رأی ندهید تمام شد، این بسته بنظر اکثریت است ما نظرات خودمان را خدمت آقایان صمیمانه ارائه میکنیم این دیگر بسته بنظر آقایان است قبول کردید کردید، نکردید نکردید بحثی نیست (دکتر الموتی - این پیشنهاد خود ایشان است یا پیشنهاد فراکسیون است؟) این پیشنهاد حزب مردم است پیشنهاد فراکسیون پارلمانی مردم است.

دکتر الموتی - پیشنهاد فراکسیون مردم است که چون آقای حکمت در مسافرت بودند این لایحه برگردد به کمیسیون مگر سایر اعضای فراکسیون نبودند؟

فخر طباطبائی - من فقط سختم مربوط بفرمایش جنابعالی بود که فرمودید در شور دوم نمیشود بحث کرد خواستم عرض کنم تا آخر شور لایحه میشود بحث کرد.

رئیس - آقای فرهادپور بفرمائید.

فرهادپور - بنده نمیدانم با منطق جدیدی که دوست محترم جناب دکتر الموتی امروز اعلام فرمودند آیا اصل شور دوم و بحث در شور دوم ضرورت دارد یا نه؟ (دکتر الموتی - صدر صد بحث ضرورت دارد.) چون بهر حال آن کسی که پیش بینی دوشور کرده است برای این است که لایحه در هر حالتی و بهر صورتی با بحث مفصل تر و با مطالعه و دقت بیشتر بصورتی جامعتر و کاملتر از تصویب قوه مقننه بگذرد تا هم دولت وهم مردم از يك قانونی که خالی از عیب و نقص باشد برخوردار باشند (صحیح است) بهر حال بنده از ایشان استدعا دارم این عنایت را داشته باشند که تا آخرین دقیقه شور دوم حتی در کلیات آخر هم بشود اگر مطلبی بنظر رسید عنوان کنیم قضاوتش با قدرت عددی آقایان است اگر قضاوتی را، پیشنهادی را پسندیدید قبول میفرمائید و اگر نه، گفتید حرف همان است که روز اول زدیم و قبول نمیکیم جای بحثی نیست يك مطلب اساسی را که میخواستم عرض کنم اینست که آیا انصاف است بوزیر جدیدی که هیچ مسئولیتی در گذشته این وزارتخانه نداشته است و تقابلی در کار بوده، ما امروز با او صحبت کنیم؟ طرف صحبت وزیر باشد که شاید هنوز چون لایحه و اسم این وزارتخانه بتصویب نرسیده ما ایشان را وزیر آبادانی و مسکن میدانیم [در ساعت یازده

آقای رئیس کرسی ریاست را ترک کردند و آقای حسین خطیبی (نایب رئیس) اداره جلسه را به عهده گرفتند [ملاحظه بفرمائید عنوان این لایحه نشان دهنده تعیین وظایف این وزارتخانه است در حقیقت میشود گفت که، هشت سال گذشته وزارتخانه آن وظایفی که داشته با عملش واقعاً تطبیق نمیکرده یعنی وظیفه‌ای و مسئولیتی را انجام نداده است و بجائی رسیده‌اند که در یک چنین لایحه‌ای تازه بعد از ده سال وظیفه‌ای برای وزارتخانه تعیین میکنید (احتشام شهیدی - وظایف خود را در گذشته بنحو خوبی انجام داده است) اگر جنابعالی دیده‌اید مردم این مملکت کسانی که محتاج به مسکن هستند کسانی که با هزار و یک مصیبت از نظر تأمین یک لانه و کاشانه برای خودشان دست بگریبان هستند کسانی که از نظر زمین گرفتاری دارند هنوز ندیده‌اند و خود جنابعالی در خدمت وزارتخانه قسمتی از این مطالب را واقف هستید اینکارها بایستی مسئول داشته باشد و ما هم باید تصدیق کنیم و بهمین دلیل وظایف جدید را به عهده وزارتخانه‌ای گذاشتیم که وزیری جدید بر آن گمارده شده و انشاء الله وظایف جدید بصورتی انجام شود که ده سال بعد، ده سال بعد از وزارت ایشان باز برنگردیم و گله بکنیم از عدم انجام تکالیف، برنامه دولت در انتخابات دوره ۲۳ تکیه بر تأمین مسکن داشت: تأمین مسکن بطور مسلم اولین اصلش تأمین زمین و کنترل قیمت زمین بود شما ملاحظه بفرمائید تا روزی که فرمان مبارک اعلیحضرت همایونی خطاب بدولت راجع به تعیین تکلیفی راجع به زمین که امروز مصیبت شده برای مردم، ابلاغ نشده بود ما از دولت و وزارت آبادانی و مسکن در زمینه زمین کوچکترین اقدامی، کوچکترین قدمی کوچکترین حرفی نندیدیم و نشنیدیم و اینها اینقدر خوابیدند و زمینخوارها آنقدر شها بیدار ماندند که شما می بینید در این دوره ناگزیر هستید به اجرای یک سلسله برنامه‌های مترقی پیشرو و برای رفع چنین نقصی که اگر روزش بفکر میافتادید شاید امروز مردم با این مشکل دست بگریبان نبودند. مسئله دوم مسئله ضابطه و کنترل است در شهر سازی و خانه سازی منتهم همصدا با جناب الموتی معتقد هستیم مملکت ما همانطور که در شانش هست مثل تمام

کشورهای پیشرفته بایستی محیط زیستش، شهرهایش منطبق با بهداشت و اصول شهرسازی شود و بجائی برسد که مادر مرحله و روبرو به تمدن بزرگ، همه شرایط آماده برای ورود تمدن بزرگ باشد اما من از شما انصاف میخواهم اجرای چنین برنامه‌ای آیامساوی نیست با بلاتکلیفی و سرگردانی مردم؟ اجرای چنین برنامه‌ای که در رأسش این وظیفه هست، در شهر تهران مساوی است با استثنا کردن شهر تهران از این برنامه‌ها من و شما هر دو بخاطر داریم هر وقت آمدیم ضابطه بگذاریم برای شهرسازی برای کنترل نقشه جامع شهر و نقشه تفصیلی بتصوره گذاشتیم که شهر تهران مستثنی است این خلاف نیست؟ خلاف اصل است چون خود شما قبول دارید که امروز تهران بی‌قواره - ترین شهرهای دنیا است این برای چیست؟ واقعاً در قبال یک وظیفه عمومی سنگینی که داریم جا دارد که ما چنین استثنائاتی بگذاریم؟ من آقای الموتی از شما سؤال میکنم وقتی نقشه تفصیلی میدهند آیا لاقول تکلیف مردم برای یک زمان ده ساله نباید روشن باشد؟ هر کسی شب بخوابد صبح بگوید نقشه را است شود کج خیابان از جلوی خانه خاله‌اش بگذرد از بغل عمارت عمه‌اش رد شود این درست است؟ ما نقشه جامع و نقشه هادی و تفصیلی میخواهیم لاقول بفرمائید این نقشه را که تنظیم کردید کشیدید بدهید بدادستان تهران اگر صلاح بود برای ۵ سال ده سال نمیدانم نقشه متزلزل که نقشه نیست (صحیح است) بی نقشگی مطلق است اگر نقشه دارید میبیرید پیش دادستان تهران که فردا کسی نباید بگوید بمن گفته‌اند این نقشه ده ساله است و جواز نداده‌اند ولی بهمسایه‌ام جواز داده‌اند، چون شب خواب دیده‌اند که این خیابان باید کج شود اینقدر سر نوشت مردم را بدست نظرات شخصی و خصوصی که خدای نکرده گاهی اوقات تعصبات ممکن است بدور از نظرات شخصی نباشد نسیباید، آقای انصاری وزارت جدید را بشما تبریک میگوئیم اگر این قانون را کافی میدانید برای انجام وظیفه‌ای که اینجا میگوئید، خود شما بیا بگوئید با این قانون، من این تعهدات را در برابر ملت ایران میکنم وزیر مسئول است، کافی میدانید چون این قانون هم در دوره قبل از شما تنظیم شده است، بربید قانونی بیاورید که واقعاً تعیین تکلیف مردم را بکنند امروز که کار آبادانی

و نوسازی روستاها را از گرده وزارت آبادانی و مسکن برداشته‌اید و منحصر آ این وزارتخانه جوابگوی شهرها شده است واقعاً بیا بید این قانون را اگر کافی میدانید تعهد بکنید و اگر کافی میدانید شما بخواهید که قانون اصلاح شود و مردم از نظر تعیین تکلیفشان با قوانینی که تصویب میشود بدست مجربان میدهند، لاقول برای یک مدت معینی مصونیتی داشته باشند مطلب آخرم استدعا از جناب دکتر یزدان پناه همکار محترم سابق و وزیر بسیار ارزنده امروز (صحیح است) این است که من استدعا دارم با سابقه‌ای که به روحه و احاطه شخص جنابعالی دارم حقیقتاً این مسأله را قبول کنید، قانونگذاری و نوشتن قانون یک سبک و سیاق و مکتب خاصی میخواهد شما در نخست وزیری یک سازمان تنقیح قوانین دارید چرا میگذارید قوانین کج و کوله با املاء و انشاء نو و کهنه، رئالیست و سوررئالیست بتصویب برسند که بعد از چند سال آن اداره تنقیح قوانین اینها را بکنواخت بکند، بنده استدعا می‌کنم که وزارتخانه مربوط هدف و منظورش را تنظیم و تعیین کند لوابیح از نظر فورم و شکل ورده بندی ماده بندی بصره و بندها اگر تابع ابجد، هوزاست بر این اساس مرتب کند، اگر تابع الفباست بهمان ترتیب دیگر از لحاظ اصطلاح لغوی و سبک نوشته برود در اداره تنقیح قوانین اسم آنجا را هم اداره تنظیم و تنقیح قوانین بگذارید چه اشکالی دارد، وقتی مورد قبول هیأت دولت قرار گرفت در یک قالب انشاء قانونی هماهنگ با سایر قوانین بصورتی تنظیم شود ما هر بار دچار مبتدا و خبر ناقص و اصطلاحات ناقص و گرفتار لغاتی که کافی بمقصود نیست نباشیم و بکیفیتی باشد که قوانین یک سبک و سیاق املاء و انشاء معتدل و متناسب داشته باشد. این استدعائی است که من از شخص جنابعالی دارم. در مورد لایحه نظرات خودم را نیز عرض کردم آقای وزیر آبادانی و مسکن فعلی و وزیر مسکن و شهرسازی آتی واقعاً اگر این لایحه و مقرراتی که در اختیار دارند وافی بمقصود میدانند رسماً در پشت این تریبون بگویند تعهد انجام این وظیفه خلاصه میشود در تأمین مسکن و تعیین تکلیف قانونی ثابت، برای مردم شهر نشین، در قبال نقشه‌های جامع و تفصیلی و هادی، آنرا اعلام بفرمائید ما هم حرفی نداریم بلا یحه شما هم کمک میکنیم اگر چنانچه این نظرها

تأمین نمیکند خود شما برای اصلاحات و خود جناب الموتی برای اینکه واقعاً لایحه و تنظیم آن بکیفیتی باشد که بتواند این وظیفه ملی تأمین مسکن را که یکی از اصول پنجگانه است که رهبر مملکت ما از بدو سلطنتشان اعلام کرده‌اند عملی سازد امروز که همه امکانات را داریم ما بایستی با انجام این وظیفه لاقول در قبال مردم و رهبر مردم روسفید و سر بلند باشیم ولی بکیفیتی باشد که بتواند جوابگوی چنین وظیفه‌ای باشد (احسن).

نایب رئیس - آقای دکتر الموتی بفرمائید.

دکتر الموتی - بنده میخواهم برای استحضار جناب آقای فخر طباطبائی و جناب آقای فرهاد پور عرض کنم که بنده نگفتم در شور دوم نمی‌شود صحبت کرد بنده عرض کردم در شور دوم مطابق ماده ۱۰۶ آئیننامه مجلس شورای ملی پیشنهاد تازه‌ای نمیشود داد و این را باینجهت گفتم که آقای حکمت یزنی فرمودند چون بنده مسافرت بودم و در مجلس حضور نداشتم لایحه بر گردیده کمیسیون و بنده گفتم اگر جناب حکمت یزنی نبودند فراکسیون پارلمانی حزب مردم که بود و نظرات ایشان چنانچه نظرات فراکسیون پارلمانی حزب مردم هم باشد میتوانستند قبلاً پیشنهاد بدهند بهرحال بهتر است از این بحث بگذریم اما ملاحظه بفرمائید مسائلی که اینجام طرح میشود و اقیبت این است که دلمان میخواهد از نظریاتی که ابراز میشود استفاده شود و مسئله وزارتخانه مخصوصاً یک وزارتخانه جدید یک کار شخصی نیست که فکر کنیم چون وزیر جدیدی آمده اساس کارها باید تغییر کند طبق سلیقه وزیر. نه، مملکتی که رژیم محکمی دارد برنامه‌ها را متخصصین تهیه میکنند و احتمالاً وزیر هم یکی از آن متخصصین ممکن است باشد چنانچه وقتی من از وزیر جدید مسکن و شهر سازی سؤال کردم گفتند که صد درصد با این لایحه موافقم. مسائلی که در باره نقشه جامع و امثالهم فرمودید، یکی از کارهای اساسی که شده همین تهیه نقشه جامع است که هر روز خیابانها عوض نشود شاید در گذشته بمیل یک صاحب مقام ممکن بود یک خیابانی تغییر بکند ولی نقشه جامع یکی از دلایل وجودی اش همین است که عرض شد البته ممکن است گاهی سیاستها عوض شود برنامه‌ها تغییر پیدا کند در آن صورت نباید

بطور جامد فکر کرد که چون نقشه جامع تهیه شده الی الابد این نقشه باید اجرا شود و اینها را باید گاهی بنا نظر مقاماتی مثل انجمن شهر به مصلحت شهر و مملکت تغییر داد. مسائل دیگری مطرح گردید که فکر میکنم جوابش را باید دولت بدهد که دوست عزیزم آقای دکتر یزدان پناه جواب خواهند داد قبلاً از نظریات ایشان بعنوان وظیفه نمایندگی که داشتند استفاده میکردیم و حالا بنام نماینده دولت از ایشان استفاده میکنیم چون ایشان واقعاً مردی اصولی و منطقی هستند و واقعاً تسلط به مسئله‌ای اعتقاد کامل نداشته باشند اظهار نظر نمی‌کنند (صحیح است) بهر حال اگر برای اصلاح این لایحه پیشنهاداتی دارید خیلی از مسائل دیگر را با این لایحه قاطی نکنید تا خدای نکرده از مسیر اصلی منحرف نشویم همه ما معتقد به آزادی فکر هستیم برای اینکه مملکت ما را شاهنشاهی اداره میکنند و سرپرستی میکنند که یکی از دمکرات‌ترین شخصیت‌های جهان هستند و پایه‌های رژیم ما بر اساس دمکراسی و مشروطه سلطنتی استوار است و هیچوقت این فکر وجود ندارد که در شور اول یادوم خدای نکرده محدودیتی برای اظهار نظر و اصلاح باشد و آنچه قانون اساسی و آئین‌نامه مجلس بما حق داده باید عمل کنیم و از آن حدود خارج نشویم و همیشه در چهار چوب قانون اساسی و نظامنامه مجلس که مدون است میتوانیم نظراتمان را بگوئیم نه در غیر موقع و خارج از قانون اساسی و آئین‌نامه داخلی مجلس.

نایب رئیس - آقای دکتر یزدان پناه بفرمائید.

دکتر یزدان پناه (وزیر مشاور و معاون پارلمانی نخست‌وزیر) - بنده قبلاً خودم را موظف میدانم بیکبار دیگر از عنایتی که دوستان عزیز چه از اقلیت و چه از اکثریت نسبت به بنده فرمودند سپاسگزاری کنم و از جناب آقای الموتی هم تشکر کنم برای توضیحاتی که فرمودند که مقداری از بار من را سبک کردند. اما لازم است به نکته‌ای اشاره کنم که جناب آقای فرهادپور فرمودند که وزارت آبادانی و مسکن نتوانسته وظایفی را که به عهده داشت انجام بدهد و این را بصورت قاطع گفتند. من از ایشان خواهش میکنم که به گذشته برگردند و وزارت آبادانی و مسکن که امروز هم هنوز همان اسم را دارد، تا تصویب این لایحه

بیش از ده سال است تشکیل شده چه نمایندگانی که در این دوره در مجلس شورای ملی حضور دارند و چه نمایندگانی که در ادوار گذشته در مجلس شورای ملی بودند و همه مردم ایران میدانند این وزارتخانه منشاء خدمات زیادی در امر لوله کشی دهات بوده و مقدار زیادی احتیاجات روستاها را از قبیل ساختمان حمام و پل و راه و غیره انجام داده و اینکه بصورت قاطع بگوئیم که این وزارتخانه اصلاً کاری انجام نداده انصاف نیست چون اطمینان داشته باشید که وزراء شاغل با تشویقی که می‌بینند از افرادی که در گذشته خدمتی و کاری کرده‌اند میشود، بیشتر برای خدمتگزاران تشویق میشوند و مسلماً این مسئولین در کار خودشان ساعی‌تر خواهند بود. اما صرف نظر از اینکه وزارت آبادانی و مسکن و با توجه به وظایفی که قانون به عهده اش گذاشته بود و بخوبی هم انجام داده باین نکته هم توجه داشته باشید که کشور ما در حال يك جهش فوق العاده است و سازمانهای مملکتی باید خودشان را تطبیق بدهند با پیشرفتی که وجود دارد ما استحضار داریم که در زمینه رفاه اجتماعی سازمانها و مؤسسات متعددی داریم که هر کدام وظایفی را که بر عهده داشته‌اند انجام داده‌اند اما امروز پیشرفت و ترقی مملکت ما تحت يك رهبری صحیح به کیفیت است که لازم است يك وزارت رفاه اجتماعی داشته باشیم که شاید جلسه آینده لایحه آن تقدیم شود و این معنی اش این نیست که آن واحدهائی که قبلاً بوده‌اند نتوانسته‌اند وظایف خودشان را انجام بدهند بلکه معنی آن این است که از این به بعد آنقدر مسئله رفاه اجتماعی توجه میشود آنقدر اهمیت دارد که لازم شده است وزارتخانه جدیدی برایش بوجود بیاید و بهمین جهت است که تغییر نام وزارت آبادانی و مسکن، وزارت مسکن و شهرسازی هم لازم است چون امر مسکن و شهرسازی هم آنقدر اهمیت پیدا کرده است که واقعاً ایجاب میکند مقداری از وظایفی که وزارت آبادانی و مسکن داده شده بود از این به بعد منحصرأ امر شهرسازی و مسکن باشد که به عهده این وزارت خانه محول شود و ضمناً اجازه می‌خواهم اشاره کنم بامر انتزاع پاره‌ای از وظایف این وزارتخانه که شهرک‌سازی در روستاها است استحضار دارید که وزارت آبادانی و مسکن مقداری از این کار را انجام داده ولی بقدری سرعت رشد در مملکت افزایش پیدا کرده که

باین مطلب توجه شد که نسبت جمعیت شهروده در تغییر پیدا میکند یعنی قطب‌های صنعتی که درست شده باعث میشود که جمعیت از روستاها بشهرها بیاید و این مطلب را نمیشد نمی‌شود واقعاً تحمل کرد و نادیده انگاشت بنابراین دولت متوجه این مطلب شده است که باید دو تا برنامه مشخص باشد یکی برای روستاهای مملکت و یکی برای شهرها و عنایت دارید باین مطلب که در بودجه‌ای که خودتان تصویب فرمودید و در برنامه پنجم هم ایجاد شهرک در استانها مورد توجه است که بر اساس ضوابطی بر روستاها توجه بشود بروستائی که حتی الامکان مقدرات لازم را برای روستائیان کشور از جهت داشتن يك زندگی مرفه فراهم کند و طبعاً وقتی توزیع جمعیت معین شد بایستی تکلیف وزارت آبادانی و مسکن و وظایفی که دارد مشخص باشد برای این منظور بود که این لایحه حضورتان تقدیم شده است. این لایحه یکی از لوايح بسیار اساسی است که بتصویب نمایندگان محترم خواهد رسید و اطمینان داشته باشید که دولت در اجرای برنامه‌های مملکت از نظر تأمین مسکن و از نظر وجود آوردن محیط شهری سالم از هیچ کوششی فروگذار نخواهد کرد و وزیر جدید این وزارتخانه با همان صمیمیت و علاقه‌ای که در خدمات گذشته خود نشان داده است، امیدواریم که در کار جدیدش هم موفق باشد. جناب آقای فرهادپور بيك نکته دیگر هم اشاره کردند و آن در مورد تنظیم لوايح بود که پیشنهاد فرمودند خوب است اسم این سازمان عوض بشود. ولی این کار ممکن نیست چون اسم این سازمان در قانون پیش‌بینی شده است و اسم آن سازمان تنقیح و تدوین قوانین و مقررات کشور است. و باز این هم یکی از لوايح خوبی است که بتصویب مجلس رسیده، این سازمان تازه کارش را شروع کرده و يك کار بسیار دقیق و ظریف و اساسی دارد. و یکی از هدفهای با اصطلاح اساسی تأسیس این سازمان همین نکته بوده است که ایشان در بیانات خودشان اشاره کردند. و واقعاً از نظر تنظیم لوايح مرجعی باید باشد که لوايح را بصورت خیلی مرتب تر و صحیح‌تر در بیاورد. اما این سازمان کارش را تازه شروع کرده اجازه بفرمائید آن وظایفی که در قانون بصورت وظایف اصلی برایش پیش‌بینی

شده است انجام بدهد، و آن عبارت از تنظیم قوانین و مقررات کشور است. آنوقت در شرایطی خواهد بود که کلیه لوايحی که تقدیم میشود، با نظر این سازمان تنظیم بشود. خیلی متشکرم (احسن).

نایب رئیس - نظر دیگری در ماده اول نیست؟ (اظهاری نشد) بماده اول رأی می‌گیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهند می‌کنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۲ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۵۵ - از تاریخ تصویب این قانون، نام وزارت آبادانی و مسکن بوزارت مسکن و شهرسازی تغییر مییابد.

نایب رئیس - ماده دوم مطرح است آقای احتشامی بفرمائید.

احتشامی - بنده از این نظر روشن هستم که حقیقتاً اشخاصی که تازه بخدمت دعوت شده‌اند احساس مسئولیت دارند همانطور که درآموریت‌های قبلی خود کوشا بوده‌اند.

ولی برای اینکه مسلم بشود که در گذشته هم تا چه اندازه در اجرای منویات شاهنشاه کوشا بوده‌اند بيك سؤال از وزارت آبادانی و مسکن دارم که تقدیم مقام ریاست میکنم. سؤال این است: «با کمال احترام تمنا دارم مقرر فرمائید وزیر آبادانی و مسکن اعلام فرمائید که وزارتخانه مزبور از بدو تأسیس تا کنون در قبال امکاناتی که داشته چه اقداماتی در راه تأمین مسکن و رفاه عمومی در تهران و شهرستانها بعمل آورده است.»

نایب رئیس - سؤال بدولت ابلاغ میشود. در ماده دوم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده دوم رأی می‌گیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهند می‌کنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده سوم مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۳۵۵ - بمنظور اتخاذ و اعمال سیاستها و تنظیم برنامه‌های جامع و هماهنگ برای تعیین مراکز جمعیت و ایجاد تعادل مطلوب بین جمعیت و وسعت شهرها در سطح کشور، تأمین مسکن و توسعه و بهبود ایستاداردهای کمی و کیفی مسکن با توجه به هدفها و مقتضیات توسعه

اقتصادی و اجتماعی کشور و همچنین ایجاد هماهنگی و تمرکز در تهیه و اجرای طرحها و ساختمانهای دولتی، وظائف وزارت مسکن و شهرسازی علاوه بر اجرای آن قسمت از وظائف و اعمال اختیاراتی که بموجب قانون تأسیس وزارت آبادانی و مسکن در تاریخ تصویب این قانون بعهده وزارت آبادانی و مسکن محول میباشد و قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران و سایر قوانین و مقررات بشرح زیر تعیین میگردد:

۱- برنامه ریزی:

الف - جایابی شهرها و مراکز جمعیت آینده با توجه به عوامل محدود کننده از قبیل کمبود منابع آب و استفادههای مختلف از زمین با رعایت اولویت برای مصارف کشاورزی از طریق تهیه طرح جامع سرزمین با توجه بمقررات ماده ۱۳ و بند ۱ ماده ۱۷ قانون تجدید تشکیلات و تعیین وظائف سازمانهای وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و انحلال وزارت منابع طبیعی.

ب - تعیین حدود توسعه و ظرفیت شهرهای فعلی و آینده و طرح و تنظیم نقشه توزیع جمعیت.

ج - تهیه و تنظیم سیاستها و خط مشیهای اجرائی و ضوابط لازم برای هدایت و کنترل شهرنشینی در جهت تحقق طرح جامع سرزمین.

د - مشخص نمودن شهرها و شهرکها از نظر فعالیتهای صنعتی - کشاورزی - جهانگردی - تاریخی - خدماتی و نیز تعیین شهرهای مختلط از جهات فوق باتوجه بطرح جامع سرزمین.

ه - بررسی ارتباط شهرهای فعلی و آینده در سطح منطقه و کشور.

و - تعیین استانداردها برای مسکن و ساختمانهای دولتی و تأسیسات شهری.

ز - بررسی مستمر نیازمندیهای مسکن، ساختمانهای دولتی، خانههای سازمانی و تهیه برنامههای مورد لزوم.

تبصره - طرح جامع سرزمین پس از تصویب شورای عالی شهرسازی برای کلیه وزارتخانه ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی در امور مربوط بآنها لازم الاجراء بوده و در تهیه و تنظیم طرحهای شهری باید از آن متابعت شود.

۲- شهرسازی:

الف - تهیه طرح جامع برای هر يك از شهرها با توجه بصواب و استانداردهای مصوب و تعیین ضوابط و استانداردها برای تهیه نقشههای هادی و اعلام آن بوزارت کشور.

ب - نظارت بر فعالیتهای شهرسازی بخش خصوصی از حیث رعایت معیارها و ضوابط شهرسازی.

۳- مسکن:

الف - تهیه و اجرای طرحهای تأمین مسکن و خانه سازی که با اعتبارات دولت انجام میشود در سراسر کشور با رعایت مقررات مندرج در قوانین شهرداریها در مورد تحصیل پروانه ساختمانی.

ب - اجرای طرحهای مربوط بخانههای سازمانی بصورت مستقل.

خانههای سازمانی که جزئی از طرح کلی دیگر هستند از شمول این بند مستثنی میباشد.

ج - نظارت در امور شرکتهایی که منحصرأ در زمینه ایجاد واحدهای مسکونی فعالیت دارند و کمک و راهنمایی بمؤسسات مذکور. نحوه نظارت و کمک و راهنمایی باین نوع شرکتهای طبق آئین نامه ای خواهد بود که با پیشنهاد وزارت مسکن و شهرسازی بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره - مواردی که دارای قانون خاص میباشد از بند ب قسمت ۲ و بند ج قسمت ۳ ماده ۳ مستثنی میباشد.

د - تهیه و تنظیم موازین و استانداردها و مشخصات فنی برای ساختمانها و مسکن و تحقیق و بررسی مسائل مربوط بساختمان و مصالح ساختمانی و نیز تهیه و پیشنهاد استانداردهای لازم برای مصالح ساختمانی.

۴- تهیه و اجرای طرحهای ساختمانهای دولتی بشرح مذکور در بند ۵ ماده ۱.

۵- تهیه و اجرای طرحهای عمران شهری در دست اجراء و طرحهایی که انجام آن از طرف وزارتخانه ها و سازمانهای ذیربط در صورت قبول وزارت مسکن و شهرسازی بآن وزارت محول میگردد.

۶- اعمال سیاست دولت و نظارت نسبت باراضی

خالصه و موات که طبق مقررات قانون انحلال بنگاه خالصجات و ماده ۱۷ قانون تقسیم و فروش املاك مورد اجاره بزارعین مستأجر و قانون ثبت اراضی موات اطراف تهران و قانون ثبت اراضی موات اطراف شهرهای غیر تهران مصوب سالهای ۱۳۳۱ و ۱۳۳۴ و قانون راجع به اراضی دولت و شهرداریها و اوقاف و بانکها مصوب سال ۱۳۳۵ و اصلاحی آن مصوب سال ۱۳۳۹ امور آنها به سازمان مسکن بوزارت آبادانی و مسکن محول گردیده است.

نایب رئیس - ماده سوم مطرح است آقای حکمت یزدی بفرمائید.

حکمت یزدی - بنده خواستم نظر آقای دکتر الموتی را باین مسأله مسلم جلب کنم که نمایندگان مجلس شورای ملی حق دارند هرگونه تذکر اصلاحی را، تأکید میکنند، تذکر اصلاحی نه پیشنهاد، حتی در شور دوم بدهند.

ولی در اختیار نمایندگان مجلس است که تذکر اصلاحی را قبول کنند یا رد کنند. چرا؟ برای اینکه واقعاً قانون اساسی خواسته است که هیچگاه يك فرصتی مغتنم از دست مردم نرود. بهرحال مسأله ایست که در اینجا میخواهم طرح کنم. يك تذکر اصلاحی بدهم خواه قبول بشود خواه قبول نشود. این را من باب اسقاط يك وظیفه و تکلیف عرض میکنم. در باب وظایف وزارت مسکن و شهرسازی در قسمت سوم بنده استدعا میکنم عنایت بفرمائید، نوشته شده کلمه «مسکن» بینید وظیفه خود مسکن که نیست تأمینش وظیفه است، بطور قطع اسم مصدر که نمیتواند وظیفه باشد. حتماً منظور تالی تأمین مسکن است. صفحه ۶ را بنده استدعا میکنم ملاحظه بفرمائید، زیننده نیست که این قانون از مجلس شورای ملی باین صورت بگذرد. مسلماً در مجلس سنا این عنایت توجه خواهد شد (مهندس صائبی - منظور موضوع مسکن است این را بصورت ردیف آورده اند)

وظیفه خود مسکن که نیست در برنامه ریزی در شهرسازی معانی درست است ولی در مسکن وظیفه مسکن نیست، تأمین مسکن است (مهندس صائبی - موضوع مسکن است) باز هم معنی نمیدهد. من نمیدانم چه اصراری دارید بعضی لغاتی را حفظ کنید که از لحاظ قانونگذاری غلط است. بهرحال فرصت را مغتنم میشمارم و به جناب وزیر جدید مطالبی را

در باب مسکن یادآوری میکنم. اگر نظر آقایان باشد، در موقعی که لایحه تعدیل مال الاجاره ها با شتاب هرچه تمامتر مطرح شد. باز آقای الموتی میگویند: انصاف رعایت نشده خود آقایان گفتند، بعضی ها گفتند مسکن است! و بعضی گفتند مسکن است نه مسکن! این صورت مجلس است ملاحظه بفرمائید خود آقایان فرمودند.

فقط عرضی که دارم چرادر آوردن آئیننامه آن لایحه تأخیر شد. آن لایحه با آن شتاب و این آئیننامه باین تانی (دکتر الموتی - لایحه بسیار لایحه مفیدی است) لایحه را عرض نکردم، آن تعبیرات که دوستان شما از آن کردند و ما هم کردیم چه شد که آئین نامه اش تا بحال نیامد (دکتر الموتی - این ایراد شما وارد است قبول میکنم) (دکتر بهزادی - این حرف شما حساسی است) و اما يك مسأله مهم عرض کردم این لایحه شما مسأله مسکن و این معضل و مشکل مسکن را حل نمیکند. مسأله مسکن باین لایحه حل نشده و من يك سؤال کوتاه میکنم و جواب این سؤال را به وجدان پاك خود نمایندگان واگذار میکنم. وظیفه وزارت آبادانی و مسکن آیا تأمین مسکن ارزان قیمت برای مردم بود یا نه؟ و آیا در مبارزه با بورسبازی زمین چه توفیقی داشته؟ و باز يك تذکر لازم، شما اشاره ای کردید به اراضی موات اطراف تهران و شهرهای غیر تهران از لحاظ قانونی این کلمه غلط است. شهرهای غیر تهران یعنی چه؟ در عنوان قانون هم چنین چیزی نیست. ما عنوان قانون نداریم. اراضی موات غیر تهران مثل اینکه اراضی غیر تهران يك محدوده شهری است يك جائی است. که اطرافش اراضی موات هست (احتشام شهیدی - این عبارتی است که در قانون سابق است) عرض بنده اینست که واقعاً جناب وزیر جدید این زحمت را بخودشان بدهند. يك بررسی به این اراضی موات شهرها بکنند بینندگی تصرف کرده است؟ این اراضی که طبق فقه اسلام مال امام است و بعد متعلق بدولت است، چطور شد يك دفعه عده ای از کجا صاحب این اراضی موات شدند. يك شخم زدند و میلیونها متر زمین را صاحب شدند و امروز دولت باید بدنبال آنها برود این تسامح

یک روز روشن بشود با مراجعه به پرونده های ثبتی بیست و خدشه هایی که در پرونده های ثبتی شده یا از لحاظ حدود اربعه شده ، بررسی بشود . چطور شد عده ای صاحب آن آلاf والوف شدند . اراضی مسلم دولت ، اراضی مسلم مردم ، اعم از موقوفه وموات عده ای تصاحب کردند و امروز وزارت آبادانی ومسکن بایستی با هیأت ۳ نفری باغاصین مرتب بجنگند . مادر مورد اراضی داخل محدوده قانون داشتیم و داریم و در مورد اراضی داخل محدوده هم وجهه قانونی دارد . این را بدینجهت عرض میکنم . با مراجعه به قانون چه اراضی داخل محدوده و چه اراضی خارج محدوده وجهه ومحمل قانونی دارد تا به این روز نیفتد تا مسأله زمین را حل نکند در مسأله مسکن توفیقی حاصل نمیکند . تا مسأله مصالح ساختمانی بساین روز است وباین وضع است . باز توفیقی پیدا نمیکند اینستکه آقای دکتر الموتی من میگویم فقط الفاظ را مطمح نظر قرار ندهید . يك قدری به معنا توجه بفرمائید . عرض کردم که قوانین سایر دستگاهها بهم تلفیق شود وببینند چه کسی جوابگو ومسؤل است . بنده قول بشما میدهم اگر در خدمت شما بودیم فهها . اگر آقایان ، اکثر آبودندخواهید دید که يك روز باید اصلاحی در جهت این امر بیاید . با کمال انصاف وروی خلوص نیت میگویم شما میتوانید عرض بنده را قبول بفرمائید . من همسان منصفی بودم که هستم . اگر گاهی هم يك حرفی میزنم فقط بعنوان يك احساس شخصی است ، که دلم میسوزد آقای الموتی ، شما ممکن است يك قدری بسا تغییر سن فرق کنید ، عصبانی بشوید ولی ماهمانیم که بودیم بهرحال بنده يك تذکراتی که لازم میدانستم استدعامیکنم بعنوان تذکر قبول بفرمائید اصلاح بفرمائید کلمه مسکن بعنوان وظیفه درست نیست یعنی اسم مکان خاص را بعنوان وظیفه آوردن درست نیست . واین تذکرات را امیدوارم جناب وزیر توجه بکنند وبما مژده بدهند که چه کردند .

نایب رئیس - از آقایان خواهش میکنم بحث در مواد را روی کلیات لایحه نبرید . آقای مظهری بفرمائید .

مظهری - بنده در اندیشه پاسخگویی به همکار محترم جناب حکمت یزدی نبودم واین قصدراداشتم که

در ماده ۳ و بخصوص در مورد تأمین مسکن تذکری بدولت ووزیر جدید آبادانی ومسکن بدهم و خود آقای حکمت یزدی هم شاهد بودند که در این مسئله بعکس آنچه که ایشان فرمودند که سرپوشیده ودر لافافه گفته شد بنده خیلی صریح میگویم مطالبی را که لازم بود گفته بشود عنوان کردیم و خود شما حضور داشتید که این مسئله را دوستان ما عنوان کردند تا مسئله زمین حل نشود مسئله مسکن حل شدنی نیست وخوشبختانه با اوامری که رهبر انقلاب ایران صادر فرمودند وبرنامه ای که دولت از مسئله زمین بصورتی که عملی باشد بابررسی هایی که خواهد شد امیدواریم حل بشود ومسلماً با حل شدن مسئله زمین ، مسئله مسکن هم حل خواهد شد . بنده تذکری را که میخواستم به جناب وزیر جدید بدهم توجه بشهرها وشهرکهای دور از تهران است واین تقاضا را میکنم که دستگاه وزارت آبادانی ومسکن یا مسکن وشهرسازی بجای توجه به تأمین مسکن برای گروه مرفه وایجاد مسکن برای کسانی که میخواهند سنگ دستگاه را بسینه بزنند ، بجای ایجاد آپارتمانهای چندین طبقه باقیمت های گزاف آنها در شهر تهران این برنامه هارا واقعاً ببرند بشهرها ، بجاهایی که نیاز هست . جناب وزیر مسکن توجه دارند ، که در بسیاری از شهرهای مازمین مسئله ای نیست ، زمین را تهران مسأله کرد ومتأسفانه از تهران بشهرها سیرایت میکند . در بسیاری از شهرها دولت بمقدار کافی زمین در اختیار دارد . مردم هم این آمادگی را دارند که برای تأمین مسکن زمین را واگذار کنند مسئله ای بنام زمین در شهرستانها نیست ، منتها این امکانات را در خارج از تهران ببرید . اینقدر بهتران نرسید . زیرا هر چقدر در تهران ساختمان بشود ، آن شهرنشینان را جذب میکند و فکر میکنم این واقعاً تقاضای همه همکاران ما باشد و تکرار میکنم از کارهای نمایشی در سطح تهران صرف نظر بفرمائید . وبشهرهای نیازمند بمسکن که دیگر در آنجا زمین مسئله ای نیست عنایت بفرمائید . اما در مورد اینکه تاکید داشتید که مسئله در پرده بماند وپوشیده بماند من نمیدانم چرا ؟ بگذارید مسأله را صاف بگویم مادر عصر انقلاب زندگی میکنیم . نوعی مسئله را مطرح میکنید که گویا خیانتی در کار است اگر مسئله ای وجود دارد بیائید بگوئید ، مسأله مسکن باینکه چرا نوشتید مسکن وتأمین مسکن نوشتید

درست نمیشود آقای حکمت یزدی اگر بحث شما جنبه نخظه و نظاهر وخود نمائی وتشریفات دارد بحث جداگانه ای است اگر نظر تان بحث منطقی است باینکه چرا مسکن نوشته باید بنویسند تأمین مسکن یا آنجا کلمه شهر را جلو بیاوریم یا عقب ببریم با این حرفها مسئله حل نمیشود . و آنوقت چه مسائلی هست که سرپوشیده باید گفت ؟ چرا سرپوشیده باید گفت ؟ چرا اینطور توجیه میکنید . فکر میکنید مسأله ای است ؟ هیچ مسأله ای نیست اگر مسأله ای دارید مطرح بفرمائید . قضیه را روشن کنید . اگر واقعتی باشد دولت هم می پذیرد . اینقدر به نظاهر ومجامله و خود نمائی نپردازید دیگر در جامعه جائی برای مجامله وخود نمائی و دما کوژی وجود ندارد . چه کسانی دم از این حرفها میزنند ، چه کسانی دم از این حرفها میزنند (فرهادپور - شما جائی برای کسی باقی نگذاشتید) (یکی از نمایندگان - اینطور است که جواب نمیدهند) بهرحال بنده معذرت میخواهم تذکر خودم را تکرار میکنم ، امکانات را در شهرهای خارج از تهران اعمال بکنید که مسلماً برای مملکت نتیجه ای دارد .

نایب رئیس - نظر دیگری در ماده سوم نیست ؟ (اظهاری نشد) بماده سوم رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند . (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده ۴ قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۴ - ریاست شورای عالی شهر سازی بعهده نخست وزیر است و علاوه بر اعضاء فعلی ، سرپرست سازمان جلب سیاحان نیز عضو شورای عالی شهر سازی خواهد بود و تصمیمات شوری با حداقل شش رأی معتبر میباشد .

نایب رئیس - آقای فرهادپور بفرمائید .

فرهادپور - بنده با همه ارادتی که بهمکار محترم آقای مظهری داشتم از طرز بیانشان بسیار متأسف شدم . برای اینکه اگر در بیان مطلبی مجامله ای باشد حتماً بایستی در بیانات اکثریت که ناگزیرند گاهی اوقات بزخلاف میلشان از مطلبی دفاع کنند مجامله وجود دارد (یکی از نمایندگان - هیچ چنین چیزی نیست) این هست .

چون همه شما و ما وهمکاران شما مثل ما معتقد هستیم که در مسأله تأمین مسکن کوتاهی شده (دکتر الموتی - از طرف خودتان آزادی حرف خودتان را بیان بفرمائید از طرف ما بیانی نفرمائید) این يك اصل است . و خواستم تذکری داده باشم بدوستم ، بنده قصد نداشتم از طرف آقایان بیانی بکنم ولی استدعا میکنم دوستان اکثریت هم برای ما تعیین تکلیف نفرمایند و با استعمال لغاتی از قبیل مجامله صحبت نفرمایند . چون آنچه که وطنپرستی يك اقلیت محدود کوچک در مقابل شما اکثریت نامحدود با این قدرت عددی سعی داریم تا سرحد امکان وظیفه ملی و مملکتی خودمان را انجام بدهیم . اما آنچه که در این ماده مطرح است جای خوشحالی است که شورای عالی مسکن زیر نظر شخص نخست وزیر خواهد بود که لااقل ما دیگر گرفتار اختلافات سوابق اداری شهرداری باوزیری نخواهیم شد واین سرپرستی نخست وزیر موجب این خواهد بود که این مسأله از مسائل شخصی جدا بشود . واقعاً مطلب بصورتی که در جهت مصلحت مردم است در آید . اما مطلب دیگری که تذکرش ضرورت دارد اینست که عرض کردم لایحه در هر زمانی میشود صحبتش را کرد . فکر میکنم امروز بیش از هفته ای از معرفی وزیر اطلاعات وجهانگردی نگذشته وحتماً تا هفته آینده دولت لایحه ای برای این مسئله خواهد آورد و دیگر سازمان جلب سیاحان وجهانگردی وجود خارجی نخواهد داشت امروز که در این لایحه قادر هستیم بیائیم چنین عنوانی را بگذاریم که بعد پس فردا اصلاحش را نیاورند بنظر من هیچ ضرورت ندارد که بعد از این سرپرست سازمان جلب سیاحان در این شورای عالی باشد این وظیفه بوزارت اطلاعات داده شده و بطور قطع ویقین حضور رئیس جهانگردی و جلب سیاحان در این شورای عالی ضرورتی ندارد (احسن).

نایب رئیس - آقای دکتر یزدان پناه بفرمائید .
دکتر یزدان پناه (وزیر مشاور ومعاون نخست وزیر) - تذکری که جناب آقای فرهادپور دادند این را باین کیفیت میشود دخل کرد که در لایحه مربوط بادغام وزارت اطلاعات وجهانگردی قطعاً این موضوع در آنجا پیش بینی خواهد

شد چون سازمانهای دیگری هم هستند که رئیس جلب سیاحان باعتبار وظیفه‌ای که داشته است در آنجا شرکت کند در آن قانون هم هست هر جایی که رئیس جلب سیاحان بایش شرکت کند وزیر اطلاعات شرکت خواهد کرد و با این کیفیت نظرتان تأمین است.

نایب رئیس - در ماده ۴ نظر دیگری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده ۴ خانم‌ها و آقایانیکه موافقت خواہش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۵ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۵ - وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی مکلفند برای تهیه و اجرای طرحهای مسکن و ساختمانی مورد نیاز خود بشرح مذکور در ماده ۱ این قانون بوزارت مسکن و شهرسازی مراجعه نمایند.

نایب رئیس - در ماده ۵ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۵ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواہش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۶ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۶ - وزارت مسکن و شهرسازی میتواند برای اجرای بعضی از طرحهای ساختمانی دولتی یا طرحهای مسکن بسازمان ذریبط تفویض اختیار نماید.

نایب رئیس - در ماده ۶ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۶ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواہش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۷ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۷ - آن قسمت از طرحهایی که سازمان های ذریبط بتوانند آنها را رأساً تهیه و اجرا نمایند توسط آئین نامه لازم مشخص خواهد شد.

تبصره - اجرای طرحهای ساختمانی سازمانها و مؤسسات خیریه به تشخیص وزارت مسکن و شهرسازی بسازمانهای مربوط واگذار می شود که طبق مفاد ماده ۲۱ قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۱۰ عمل نمایند.

نایب رئیس - در ماده ۷ نظری نیست؟ (اظهاری

نشد) بماده ۷ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواہش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۸ قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۸ - بوزارت مسکن و شهرسازی اجازه داده می شود بمنظور اجرای وظایف مربوط به تهیه زمین و مسکن و خدمات مهندسی و تحقیقات و بررسی مسائل مربوط بساختن و مصالح ساختمانی شرکت باشا رکتھائی تأسیس و آنها را بطریق بازرگانی اداره نماید. اساسنامه این شرکتها و همچنین تغییراتی که در جهت اجرای این قانون باید در اساسنامه سازمان مسکن داده شود بنا به پیشنهاد وزارت مسکن و شهرسازی و تأیید هیأت وزیران بتصویب کمیسیونهای مسکن و شهرسازی و دارائی و استخدام مجلسین خواهد رسید. شرکتھای مذکور می توانند با شرکتھائی که در زمینه های فوق فعالیت دارند مشارکت نمایند.

نایب رئیس - در ماده ۸ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۸ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواہش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۹ قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۹ - ایجاد شهر و شهرک غیر روستائی در خارج از محدوده قانونی و حریم شهرها موقوف بموافقت و پیشنهاد وزارت مسکن و شهرسازی و تصویب شورای عالی شهرسازی خواهد بود.

نایب رئیس - در ماده ۹ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۹ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواہش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۰ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۰ - آئین نامه های لازم در اجرای این قانون از طرف وزارت مسکن و شهرسازی تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

نایب رئیس - در ماده ۱۰ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۱۰ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواہش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

که عرض کردم در سال های قبل از سال ۳۵ زمینهای را تصرف کردند و تملك کردند و اخذ کردند باید حقوق بیشتر و اختیارات بیشتری بوزارت آبادانی و مسکن داده بشود.

فرمودند در تقسیم اراضی هم که متجاوزین آنها را تصرف کرده اند از حقوقشان بیرون بیاوریم در همین سه چهار ماه اخیر سازمان مسکن ۸ فقره زمین را در حوزه انتخابیه بنده در ساوه که مردم تملك کرده بودند به ثبت املاك ساوه داده و در جریان بررسی است و من تصور می کنم در شهر کوچکی مثل ساوه که در حال حاضر ۲۰ هزار نفر جمعیت دارد بیش از ۱۲ - ۱۳ کیلومتر زمین و اراضی موات را سازمان مسکن می تواند تملك بکند و کلیه احتیاجات در این جهت مرتفع بشود همانطور که در سایر شهرها هم اقدامات دامنه داری را در اراضی موات شروع کرده است. برنامه ای که شاهنشاه ارائه فرمودند که اگر اراضی غیر مواتی هم دولت احتیاج دارد به نرخ عادلانه از مردم میخرد و می تواند اراضی خارج از محدوده شهرها را خریداری کند و مسلماً مسأله مسکن باین ترتیب حل و فصل خواهد شد و مسأله دوم ساختمان است که وزارت آبادانی و مسکن در همین تهران کوی های بسیار بسیار جالب و ارزنده ای برای افراد کم بضاعت ساخت، مثل: نازی آباد، نارمک و آپارتمانهای نازی آباد و نارمک و منصور آباد که بانک رهنی و سازمان مسکن ساختند و بین مردم تقسیم کردند اینها هم آپارتمانهای ۲ و ۳ طبقه است و اخیراً زمینهای که بانک رفاه کارگران در جنوب شهر و در زاغه های جنوب شهر دارد تملك می کند مقرر و مصمم است که آپارتمانهای ارزان قیمتی برای کارگران ساخته بشود و مسلماً همه این اقدامات و برنامه هایی که در پیش است این مسأله را حل خواهد کرد همانطور که آقایان استحضار دارند در تهران در پارک ساعی و بهجت آباد دوسری آپارتمان های لوکس وزارت آبادانی و مسکن ساخت برای سرمشق شرکتها و بخش خصوصی و وقتیکه شاهنشاه آنرا افتتاح فرمودند بسیار از نحوه کار آن اظهار رضایت فرمودند و مقرر فرمودند این برای سرمشق و تجربه است کافی است و به بخش خصوصی واگذار کنند و همینطور هم شد و ام های متعددی

کلیات آخر لایحه مطرح است آقای احتشام شهیدی بفرمائید.

احتشام شهیدی - همکاران محترم توجه دارند

که مسئله شهرسازی و تأمین مسکن مسأله ایست که اخیراً در این مملکت باب شده است و دولت های قبلی باین امر توجه نداشته از زمان انقلاب باین طرف توجه عمیق و اساسی باین مسأله معطوف شد، علت عدم توجهی که شده بود همانطور که جناب آقای وزیر مشاور و همکاران محترم دیگر اشاره فرمودند این بود بعد از اینکه مملکت صنعتی شد، جمعیت قسمتی از روستاها بتدریج بطرف شهرها سوق داده شد و جمعیت روستائی کشور که ۷۰٪ جمعیت کشور را تشکیل میداد امروز در حدود ۵۰٪ تقلیل پیدا کرده است. اولین باری که تأمین مسکن را دولت در برنامه خود قرارداد، تشکیل همین وزارت آبادانی و مسکن بود که این مسائل را جزو برنامه خود گذاشت و اگر در ده سال قبل مجموع خانه های سازمانی از ۱۰۰۰ واحد کمتر بود امروز واحدهای سازمانی کشور اعم از خانه های سازمانی و آپارتمانها و سایر مسکن هائی که وزارت آبادانی درست کرده شاید از ده هزار هم تجاوز کرده است در حال حاضر در شهرهای وسیع کشور مثل شهر تهران مشهد اصفهان شیراز تبریز و غیره دولت بیش از ۶ هزار واحد مسکونی در دست ساختمان و اجرا دارد و این نشانه توجه مخصوصی است که دولت بامر تأمین مسکن داشته است. راجع بزمنهای موات در اینجا صحبت شد همانطور که جناب آقای فرهادپور فرمودند شاید تجاوزاتی به زمین هائی که مال دولت است صورت گرفته است ولی از سال ۳۵ مجلس باین مطلب توجه کرده و قوانینی در این مورد در سال ۳۵ از مجلس شورای ملی گذشت و یکبار هم در سال ۳۹ و یکبار هم در سال ۴۱ گذشت و ضمن یکی از متمم های قانون اصلاحات ارضی و قانونی هم در تفکیک اراضی دولتی در سال ۵۰ گذشت که اراضی موات را دولت بتدریج تملك و تصرف کند و اینها بتدریج دست دولت را باز می گذارد و بتدریجی که در قانون است ولی من معتقدم حقوقی که در این مورد بسازمان مسکن تفویض شده کافی نیست و بنظر من وزارت مسکن در این مورد مطالعه کند برای تمرکز اراضی که بحق مال دولت است و همانطور

به بخش خصوصی از طرف بانک رهنی داده شد برای ساختمان آپارتمانهای لوکس و آن بیش از ۳۰ سری آپارتمانهای لوکس از طرف بخش خصوصی در تهران در دست اقدام است و بحمدالله وزارت آبادانی مسکن برای طبقات مرفه این را در دست اقدام دارد. ساختمانهایی در تمام شهرهای ایران در جریان ساختمان است و شهرهایی که البته بیشتر احساس احتیاج می کنند در وهله اول برای ایجاد آپارتمانهای ارزان قیمت و کوچک ۲ و ۳ اتاقی اقدام خواهد شد و اما در خصوص نقشه جامع بنده معتقدم اگر برای این نقشه جامع تهران دولت ۱۸ میلیون تومان سرمایه گذاری کرده بسیار بسیار کار خوبی کرده است و این نارسائیهها و اشکالاتی که آقای فرهادپور اشاره کردند در اثر این است که نقشه جامع تهران دیر تهیه شده اگر ضرورت ایجاد میکرد بجای ۱۸ میلیون تومان ۱۸۰ میلیون تومان دولت سرمایه گذاری میکرد باز هم کار بجائی بود شما ملاحظه بفرمائید این کوچه های باریک و تنگی که وجود دارد در اطراف تهران و در همین اطراف مجلس این نوع کوچه ها را ملاحظه میفرمائید کوچه ای دیدم در خیابان کریمخان زند عرض دومتر در همین خیابان صفی علیشاه کوچه هایی بعرض یک متر و نیم کمتر و بیشتر وجود دارد. وای به قسمت جنوب شهر تهران، اگر این طرح جامع تهران ۳۰ سال پیش تهیه شده بود ما باین وضع مواجه نبودیم و در مقابل نسل آینده شرمند نبودیم و بحمدالله الآن در تمام شهرهای ایران این گونه طرح ها وجود دارد و در دست اقدام است و این گونه برنامه ها برای شهرهای روستاها بسیار اساسی و مهم است این گونه طرح ها و برنامه هایی را که الآن ما در شهرهایمان داریم و واقعاً در توسعه آنها مؤثر است و بتدریج روز بروز وسعت بیشتری پیدای کند و جمعیت آن زیاد میشود و قطب های صنعتی را جذب میکند و واقعاً برای برنامه ریزی لازم است آیا ما میتوانیم برای صد سال آینده در مورد وضع شهرها و توسعه شهرها از برنامه ریزی صرف نظر کنیم و از این مسأله مهم غافل بشویم؟ بنا بر این تهیه نقشه های جامع خصوصاً طرح جامع تفصیلی که اولین بار در تاریخ این مملکت طرح شده بسیار طرح جالب و خوبی است من استدعا میکنم وزیر آبادانی و مسکن در این مورد

توجه کنند و خصوصاً در تهیه زمین های موات این مشکلاتی را که وجود دارد و مورد تجاوز غاصبین قرار گرفته است بررسی کنند و اختیارات بیشتری را از مجلس بخواهند و زمین هایی که مورد تجاوز قرار گرفته از آنها پس بگیرند متشکرم (احسنت).

نایب رئیس - آقای جوانشیر بفرمائید.

جوانشیر - آقای رئیس، همکاران محترم پیرامون لایحه ای

باین عظمت و باین اهمیت آنچه که باید گفته بشود گفته شد ولی هر کس نسبت به لایحه دیدهای متفاوت و گوناگونی دارد و هر متخصص و کارشناس، موضوع خاصی را باید دید و نگرش خاصی مورد توجه قرار میدهد بنده در کلیات آخر بدنبال آن نیستم که احیاناً پاسخگوئی بدوستان اقلیت کرده باشم ولیکن چون لایحه بغایت مهم است و یک لایحه سرنوشت ساز است و لایحه ایست که روح و محتوی انقلاب ایران در آن متجلی است واقعاً وجداناً خودم را موظف دانستم که پیرامون این لایحه آنچه در چند مسئله خاص مورد نظر است بعرض برسانم. قبل از بحث در لایحه ما باید جوهر و مایه و محتوی انقلاب ایران را بشناسیم، ظرافت کار در این جاست قبل از اینکه لایحه که افزار کار است قبل از اینکه لایحه که قالب انتقالی محتوی را به نتیجه و نتایج دارد بررسی کنیم باید مضمون و محتوی انقلاب ایران را بشناسیم تا آقای جابر انصاری وزیر محترم آبادانی و مسکن حالیه، در آینده هدف هایش را روشتر و درست تر و نیکتر بشناسد. محتوی انقلاب ایران، جناب جابر انصاری و دوستان عزیزم بر اساس تأمین آرمانها و نیازهای جامعه و بخصوص نیاز گروههای زحمتکش است دهقانان و کارگران و سپس گروههای دیگر جامعه، ما نمیتوانیم اجازه دهیم که منابع محدود و مالی مملکت قبل از اینکه در راه محتویات و هدف های اساسی انقلاب ایران که تأمین نیازهای گروه زحمتکش است صرف بشود احیاناً آنها را فتنی یا فائتری یا هدر رفته تلقی کنیم البته من قبول میکنم شاید بعنوان اشائونی و کارورزی و آشنائی بمسائل برنامه ریزی ساختمانی، وزارت آبادانی و مسکن خواسته است عمارت های لوکس در حاشیه تهران بسازد ولی سیل اخیر، جناب دکتر یزدان پناه استادمسلم من که

در مقابل وقار و منانت و انصاف شما سرتعظیم فرود میآورم شاید ما دیدیم که یک باران نشان داد که ما وظایف مهمتر و حساستری در مقابل گروههای نیازمند جامعه بهمه داریم همین سفر آخری که در خدمت رفقای حزبی به مراغه رفتیم دیدیم که این مرایا و مناظر مخالف شهرت جهانی پیشرفت کشور باستانی و فرهنگ ملی ما است در این لایحه آقای وزیر، باید نوساز بهائی به نفع محله های عقب افتاده و محله هایی که باعث سرشکستگی ملت است بشود، راه آهن های کشورهای راقیه را دیده اید که گذرگاههای آن تا چه حد زیبا و با نشاط است ولی توریست که به کشور ما وارد میشود یک بیگانه که به کشور ما اگر با راه آهن وارد شود اولین تصور و اولین امپرسیونی که از جامعه ما می گیرد خانه های خراب و محله های متعفن و آلوده جنوب شهر و اطراف راه آهن است، این نشانه عظمت تاریخی کشور ما نیست این نشانه هدفها و ایدئولوژی بهائی که رهبر بزرگ ما بشارت داده اند نیست، این لایحه بشارت دهنده عرایض من است من اینجا ناچارم به بعضی از دوستان اقلیت بخصوص آقای فرهادپور که اصرار میکردند هر چه هست در لایحه باشد، بقول نحویون بگویم هر چه هست این است و جز این نیست. مادر دنیای متحول و روبه کمال زندگانی می کنیم جهان در حال استمرار دائمی است و هیچوقت نباید فکر مطلق گرا داشت. چیزی که امروز صحیح است فردا ناصحیح خواهد بود و چیزی که پس فردا صحیح است پس تر آن فردا صحیح از آب درنخواهد آمد، عرض بنده این است که باید محتویات کلام رهبر خردمند ما را در هر لایحه ای که به مجلس می آید مدنظر قرار دهند، نگرش شاهنشاه و نگرش رهبر انقلاب ایران در همه جا و همه وقت متوجه نیاز زحمت کشان مملکت است ما اول متوجه زحمت کشان مملکت است به چیز دیگری بیندیشیم، صنعتی شدن برای ایجاد کار و رفاه زحمت کشان است پتروشیمی ها برای رفاه حال دهقانان و ترقی تولید و بازارهای پر رونق زحمت کشان روستاهاست اینهمه تلاش افتخار آمیز بین المللی برای ترقی قیمت نفت -

ثروت بیکرانی که متعلق به مملکت است برای آنست که کشور به نفع زحمت کشان روز بروز صنعتی تر و شکوفان تر و مترقی تر و غنی تر شود، تمام این هدفها متوجه کارگران است، آقایان محترم مجلس اشرافیت مرد، روزگار اشرافیت مرده من اینجا اعلام می کنم که اشرافیت برای همیشه مرده است بر اساس فلسفه انقلابی ایران اشرافیت فکری وجود دارد نه اشرافیت وضع اجتماعی بهمین جهت لوائح باید متوجه تأمین نیاز گروههای نیازمند باشد آقای وزیر برای حل مسئله مسکن غیر از مسئله زمین که بسیار مشکل و دقیق و ظریف است باید فکری کرد جناب دکتر الموتی و جناب دکتر یزدان پناه به بنده حق میدهند و خودشان بامن همراهند که نرخ بهره در هیچ جای دنیا برای گروههای نیازمندانقدر بالا نیست همانطور که رهبر خردمند ما گفته اند بر اساس گروههای تعاونی و بر اساس اتحادیه های تعاونی مسکن، که ارتباط بابانکهای اعتبار دهنده داشته باشد مسئله مسکن را حل کنید همانطور که کشورهای حتی سرمایه دار جهان حل کرده اند کشورهایی که به کشورهای کاپیتالیستی در جهان شهرت دارند مثل آمریکا حداکثر بهره چهار درصد است در کشور فرانسه وام مسکن هفت درصد است که سه درصد آن را دولت از کیسه پرفوت خودش سوسید به طبقات استفاده کننده می پردازد. ما نمی توانیم با بهره های ۱۲ درصد، ۱۵ درصد وامها، قدمی در راه تأمین مسکن مردم برداریم (احسنت) اما این مسائل که حتماً آقای دولو در کاریکاتور به آنها اشاره خواهند فرمود محتوی ایدئولوژیک مسکن بود اما یک نکته بسیار جالب که مظهر و رنگ و سنبل فرهنگ کشور ما است فراموش شده. آقایان، معماری نومثل خیلی چیزهای دیگر نو که اسم نمی برم دارد تیشه به ریشه معماری گذشته و سستی ما می زند اینها معماری نیست اینها یک آب و گل و خشت من در آوردی است که با بی ذوقی تمام روی هم انباشته شده ما معماری بهائی داریم که مورد الهام جهان است آقایان بولای حق سوگند در موقعی که هتل شاه عباس را می ساختند مقارن بود با آمدن وزیر فرهنگ فرانسه آندره مالرو بنده با همین آقای حسین شریعت زاده که امروز سفیر ایران در فرانسه است در اصفهان بودیم

وزیر فرهنگ فرانسه گفت من مسحور این معماری اصفهان هستم، گفت چرا شما آمده اید از مغرب زمین تقلید می کنید زیباترین هنر معماری را برای شما به میراث گذاشته اند شما از چه تقلیدی کنید؟ آقایان، معماری نو مثل بعضی چیزهای دیگر نو که به زبان نمی آید و آرم تیشه به ریشه تمام هنر و ذوق تاریخی این ملت زده است این معماری با آب و هوا با گرما و سرما با فشار هوا با طوفانهای منطقه ای که صحاری پیرامون تهران می آید با کوبیده و بیج وجه متناسب نیست ولی هنوز آن سقف های ضربی و زیبایی کرمان، آقای مظهری، در زیر آن سقفها در تابستان چه نشاط و جلالت و طراوتی به صاحب دل و اهل دل دست میدهد. بنده تقاضایی که داشتم این بود که با سازمانی جلوان معماری کیفیت و مهوع را بگیرد این معماری که شهر تهران و ذوق ایرانی را خراب کرده است (صحیح است) بنده در کلیات آخر چند نکته خاص فنی اصلی را عرض کردم مهمتر از همه مسئله بهره و وام ومدت و میزان بهره و بانکه های اعتبار دهنده بدون تشریفات زائد بود که سرگردان نکنند و یک ماه ندوانند. مادر بچه بقل را که به بانک رفت و آمد بکنند اینها مهم است به خدا سوگند بولای حق سوگند انقلاب ایران بالا ترین بشارتهای انسانی را داده است این کوتاهی از ما است که نمیخواهیم از این بشارتهای انسانی بهره برداری درست بکنیم همه چیز هست، پول هست، رهبری درست هست یک فکر والا که به جهان فقیر فکر می کند هست ولی این سازمانهای ما است که باید خودشان را با این هدفها با این افکار والا تطبیق بدهند آقای جابر انصاری من از شما موقعی که در شرکت تلفن بودید خاطره و امپرسیون خیلی خوبی دارم از شما تلفن میخواستم شما گفتید نمی دهم و تبعیض نمی کنم و من در ته دلم بشما آفرین گفتم اگر چه در ظاهر بدم آمد این نکته مثبت و این پوان مثبت شماس و این نقطه استقامت شماس و من امیدوارم که روزی بیایم و کوی انقلاب شاه و ملت را بر مردم نشان بدهیم و بر مردم خانه هائی که فضای سبز دارد و مسجد دارد و بانگ اذان لاله الاله که ایدئولوژی جهان اسلامی است در آنجا بگوش میرسد نشان بدهیم و آنها همه دعا بجان شاهنشاه بکنند و موفقیت

ورفاه کامل برای رهبری خردمند بخواهند که چنین فوز عظمائی برای مردمش فراهم کرده است (آفرین).
نایب رئیس - نظر دیگری در کلیات آخر لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) بمجموع مواد و کلیات آخر لایحه رأی می گیریم خانها و آقایانیکه موافقتند خواهش می کنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.
 لایحه برای تصویب مجلس سنای فرستاده میشود. آقای جابر انصاری بفرمائید.

جابر انصاری (وزیر آبادانی و مسکن) - جناب آقای رئیس، نمایندگان محترم برای اولین بار پشت این تریبون صحبت کردن بنده تصور میکردم کار خیلی مشکلی است اینجا که آمدیم دیدم کار مشکل تر از آن است که من فکر میکردم. بعلا اینکه تمام حضار محترم صاحب نظر هستند و در امور مملکتی علاقمند هستند همینطور که گروه اقلیت و گروه اکثریت ذکر فرمودند، هردو وطن پرست هستند خیلی زیاد و من بهر دو تبریک میگویم، و اما باید عرض کنم که ما وارد خدمت دولت نشدیم که برنامه وزیر قبلی را عوض کنیم یا برنامه دولت قبلی را تغییر بدهیم اصولاً ما بصورت یک تیم شروع بکار میکنیم فعالیت هائی که سازمان آبادانی و مسکن در سالهای گذشته انجام داده خیلی فعالیت چشم گیری هم بوده در حدود امکاناتی که از لحاظ نیروی انسانی و اعتبارات داشته در مواردی که من در این چند روزه در پرونده ها دیدم که حتی بیش از قدر نشان کار کرده اند، مدیر کل هائی بودند، کارمندان بودند که سه روز، چهار روز، ۲۴ ساعت بدون خواب فعالیت کرده اند برای اینکه خانه های فلان گروه زلزله دیده را بسازند و یا مسیر سیل را منحرف بکنند، اینها همه خدمت است البته تحول اقتصادی اینجا می کند که تغییرات بیشتر و عظیمتری در مسائل مربوط بشهرسازی و مسکن بوجود بیآوریم که دولت هم این برنامه ها را قبلاً پیش بینی کرده است و عمل خواهد شد، همه کوشش خواهند کرد حتی خود من که سهم کوچکی خواهم داشت که باین هدف برسیم و اطمینان داشته باشید که مسلماً ما روی راهنمایی های نمایندگان محترم مجلس، اعم از اکثریت و اقلیت حساب خواهیم کرد و در وزارتخانه و ادارات، باز خواهد بود که خانها و آقایان هر راهنمایی که دارند

اینک لایحه قانون فوق جهت تصویب آن مجلس محترم بضمیمه ایفاد میگردد.

رئیس مجلس سنا - جعفر شریف امامی

۱۳- طرح و تصویب فوریت لایحه واگذاری اراضی مورد نیاز شهرداری قم از اراضی ملی شده شهرستان مذکور برای احداث گورستان

نایب رئیس - این لایحه در مجلس سنا با فوریت

تصویب رسیده است بنابراین در مجلس شورای ملی هم لایحه بایک فوریت تلقی میشود لایحه قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

قانون واگذاری اراضی مورد نیاز شهرداری قم از اراضی ملی شده شهرستان مذکور برای احداث گورستان

ماده واحده - بوزارت کشاورزی و منابع طبیعی

اجازه داده میشود تا میزان یکصد هکتار از اراضی ملی شده اطراف شهر قم را برای احداث گورستان و تأسیسات آن مجاناً بشهررداری قم واگذار نماید.

شهرداری مزبور حق فروش و انتقال و اجاره دادن این اراضی را بغیر ندارد و باید آنرا منحصر برای تأسیسات گورستانی و تدفین تخصیص دهد.

قانون فوق مشتمل بر یک ماده در جلسه روز دوشنبه بیست و سوم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و پنجاه و سه شمسی بتصویب مجلس سنا رسید.

رئیس مجلس سنا - جعفر شریف امامی

نایب رئیس - فوریت لایحه مطرح است نظری

نیست؟ (اظهاری نشد) خانها و آقایانیکه با فوریت لایحه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۴- اعلام وصول لایحه موافقت نامه همکاری بلند مدت اقتصادی، فنی، و علمی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری مردم بلغارستان از مجلس سنا

نایب رئیس - لایحه دیگری است که از مجلس

سنا رسیده است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۱۶ (خارج) در قبال لایحه

بفرمایند، اطمینان داشته باشید که اگر در دستگاه ماکسی مطلع نباشد و بکارش وارد نباشد باراهنمائی شما تصحیح خواهد شد و بیهدفی که مورد نظر تمام مردم ایران و خواست و دستور شاهنشاه آریامهر است خواهیم رسید، بیش از این من بخودم اجازه نمیدهم که از پشت این تریبون صحبت کنم فقط از مجلس شورای ملی تشکر می کنم برای تصویب لایحه بسیار مفیدی که تسریع خواهد کرد در وجود آوردن بعضی شهرها و مسکن بهتر در سراسر کشور (احسنست).

۱۱- تقدیم سؤال از وزارت تعاون و امور روستاها بوسیله آقای جمشید بختیار

نایب رئیس - آقای بختیار فرمایشی دارید

بفرمائید.

بختیارها - سؤالی است از وزارت تعاون و امور روستاها که بدو قرائت میکنم و سپس تقدیم میکنم:

مقام معظم مجلس شورای ملی

خواهشمند است بوزیر تعاون و امور روستاها ابلاغ فرمایند برای جواب سؤال زیر حضور یابد که برای خرید محصول گندم و جو مناطق گرمسیری مملکت که بدست آمده یابدست می آید تا حال چه اقدامی نموده و چه مقداری خریداری گردیده است.

باتقدیم احترام - جمشید بختیار

نایب رئیس - سؤال بدولت ابلاغ میشود.

۱۲- اعلام وصول لایحه واگذاری اراضی مورد نیاز شهرداری قم از اراضی ملی شده شهرستان مذکور برای احداث گورستان از مجلس سنا

نایب رئیس - لایحه ای از مجلس سنای رسیده است که قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

گزارش کمیسیون شماره ۶ (کشاورزی و منابع طبیعی) در قبال لایحه شماره ۷۵۰۲۰ مورخ ۱۳۵۲/۱۲/۲۵ دولت راجع بواگذاری اراضی مورد نیاز شهرداری قم از اراضی ملی شده شهرستان مذکور برای احداث گورستان در جلسه روز دوشنبه ۲۳ اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ مطرح گردید و برای آن تقاضای فوریت شد که ابتدا فوریت و سپس لایحه مزبور بتصویب مجلس سنا رسید.

شماره ۷۳۴۰۸ مورخ ۱۳۵۲/۱۲/۵ دولت راجع به موافقت نامه همکاری بلندمدت اقتصادی، فنی و علمی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری مردم باغارستان در جلسه روز دوشنبه ۲۳ اردیبهشت ماه ۱۳۵۳ مطرح گردید و بتصویب مجلس سنار رسید.

اینک لایحه قانون فوق جهت تصویب آن مجلس محترم بضمیمه ایفاد میگردد.

رئیس مجلس سنا - جعفر شریف امامی

نایب رئیس - لایحه به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۵ - تقدیم ۱ - صورت اعتبارات مورد نیاز برای انجام تعهدات طرحهای عمرانی (موضوع تبصره ۲ ماده ۲۰ قانون برنامه و بودجه) ۲ - ۷ فقره خلاصه کل بودجه اصلاح شده سال ۱۳۵۲، بوسیله آقای دکتر یزدان پناه وزیر مشاور

نایب رئیس - آقای دکتر یزدان پناه بفرمائید.

دکتر یزدان پناه (وزیر مشاور) - طبق قانون برنامه و بودجه مقرر شده است برای طرحهایی که طویل المدت است اگر در موقع تنظیم بودجه نتوانند اعتبارات لازم را برای سالهای آتی پیش بینی کنند با تصویب کمیسیون بودجه میشود این اعتبارات را داد برای تأمین این نظر این نامه از طرف سازمان برنامه و بودجه نوشته شده است که عیناً تقدیم مقام محترم ریاست میشود تا دستور فرمایند به کمیسیون بودجه فرستاده شود. همچنین طبق قانون محاسبات عمومی مقرر شده است که اگر تغییراتی در بودجه مصوب شرکتهای پدید آید این تغییرات باید باستحضار کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی برسد ۷ مورد است مربوط به شرکتهای مختلف که باستحضار نمایندگان محترم مجلس شورای ملی میرسانم:

شرکت سهامی برق منطقه ای جنوب شرقی ایران.

شرکت سهامی آب مشروب بندر عباس.

شرکت سهامی برق منطقه ای آذربایجان.

شرکت سهامی برق منطقه ای غرب.

شرکت سهامی برق منطقه ای مازندران.

شرکت سهامی برق منطقه ای گیلان.

شرکت سهامی تولید و انتقال نیروی برق ایران (توانیر).

در بودجه مصوب این شرکتها تغییراتی بوجود آمده این تغییرات ضمن نامه هائی از طرف سازمان برنامه مشخص شده است که عیناً تقدیم مقام ریاست میشود تا دستور فرمایند به کمیسیون بودجه فرستاده شود.

نایب رئیس - لوابح به کمیسیون بودجه ارجاع میشود.

۱۶ - تعیین موقع و قرائت دستور جلسه آینده

ختم جلسه

نایب رئیس - دستور جلسه آینده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

دستور جلسه ۱۶۷

روز پنجشنبه ۱۳۵۳/۲/۲۶

۱- گزارش بکشوری برقراری مستمری درباره عبدالخالق رومانفسکی دو بجا شماره ترتیب چاپ ۱۱۵۹.

۲- گزارش شور دوم اصلاح ماده ۳۶۴ قانون امور حسبی شماره ترتیب چاپ ۱۱۵۸.

۳- گزارش شور اول اصلاح قانون الحاق ماده واحده بقانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی شماره ترتیب چاپ ۱۱۶۰.

۴- گزارش شور اول تأمین وسائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی شماره ترتیب چاپ ۱۱۵۴.

نایب رئیس - جلسه را ختم میکنیم جلسه آینده ساعت ۹ صبح روز پنجشنبه خواهد بود.

(بیست و پنج دقیقه بعد از ظهر جلسه ختم شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی - حسین خطیبی

سؤال آقای ابوالحسن احتشامی از وزارت آبادانی و مسکن

ریاست معظم مجلس شورای ملی

با کمال احترام تمنا دارم مقرر فرمایند وزیر آبادانی و مسکن اعلام فرمایند که وزارتخانه مزبور از بدو تأسیس تاکنون در قبال امکاناتی که داشته چه اقداماتی در راه تأمین مسکن و رفاه عمومی در تهران و شهرستانها بعمل آورده است.

باتقدیم احترام - ابوالحسن احتشامی

***

سؤال آقای جمشید بختیار از وزارت تعاون و امور روستاها

مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی

خواهشمند است به وزیر تعاون و امور روستاها ابلاغ فرمائید برای جواب به سؤال زیر حضور یابد که برای خرید محصول گندم و جو مناطق گرمسیری مملکت که بدست آمده یابدست میآید تا حال چه اقدامی نموده و چه مقداری خریداری گردیده است.

باتقدیم احترام - جمشید بختیار